

Minna Tervala

KESKI-POHJANMAAN KUNTIEN YRITTÄJÄYSTÄVÄLLISYYS

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma
Tammikuu 2021**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Tammikuu 2021	Tekijä/tekijät Minna Tervala
Koulutusohjelma Liiketalous		
Työn nimi KESKI-POHJANMAAN KUNTIEN YRITTÄJÄYSTÄVÄLLISYYS		
Työn ohjaaja Johanna Österberg- Högstedt		Sivumäärä 51+2
Työelämäohjaaja Mervi Järkkälä		
<p>Tutkimuksen aiheena oli Keski-Pohjanmaan kuntien yrittäjäystävällisyys. Tarkoituksena oli selvittää kuntien kunnan- / kaupunginjohtajien mielipide elinkeinopolitiikan yrityksille tärkeistä osa-alueista ja toimista koronakriisin aikana. Tutkimuskysely tehtiin yhteistyössä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien kanssa.</p> <p>Empiirisen tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä mieltä kuntapäätäjät ovat yritysten ja kuntien yhteistyöstä. Koronaviruksen aiheuttaman talouskriisin myötä tutkimuskysymykseksi lisättiin, huomioivatko kunnat alueensa yrityksiä talouskriisissä, ja jos niin miten. Tutkimus oli selkeästi kvantitatiivinen, mutta lisätietoa kerättiin myös kvalitatiivisilla kysymyksillä. Enimmäkseen kyselyssä käytettiin asteikkokysymyksiä ja käytetty asteikko oli Stapelin asteikko.</p> <p>Teoreettinen osuus alkaa yrittäjyyden määritelmällä, ja lisäksi kerrotaan yrittäjyydestä Suomessa sekä Keski-Pohjanmaalla. Elinkeinopolitiikan yritysten kannalta tärkeitä osa-alueita on elinkeinopolitiikan asema kunnassa, kunnan päätöksenteon yritysälähtöisyys, hankintapolitiikka sekä koulutus ja osaaminen. Kilpailulle tärkeää on kunnan ja kuntaomisteisten yritysten avoimuus. Lopuksi kerrotaan koronaviruksen aiheuttamasta talouskriisistä ja sen vaikutuksista sekä tilanteesta kesällä 2020.</p> <p>Tutkimustuloksista selviää, että kunnat pyrkivät tekemään yhteistyötä alueensa yrittäjien kanssa ja yrittäjäystävällisyyteen kiinnitetään huomiota kunnissa. Tutkimustuloksista näkee myös, että kunnat ovat tukeneet alueensa kuntia koronaviruksen aiheuttamassa talouskriisissä.</p>		
Asiasanat elinkeinopolitiikka, koronakriisi, webropol, yrittäjyys, yrittäjäystävällisyys.		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date January 2021	Author Minna Tervala
Degree programme Business Administration		
Name of thesis ENTREPRENEURSHIP FRIENDLINESS OF THE MUNICIPALITIES OF CENTRAL OSTROBOTHNIA		
Instructor Mervi Järkkälä		Pages 51+2
Supervisor Johanna Österberg- Högstedt		
<p>The topic of the study was the entrepreneurial friendliness of the municipalities of Central Ostrobothnia. The purpose was to find out the opinion of municipalities/mayors on aspects of business policy and activities important to business enterprises during the corona crisis. The survey was conducted in collaboration with Central Ostrobothnia Entrepreneurs. The goal of the empirical study was to find out how local policymakers feel about corporate and municipal cooperation. With the economic crisis caused by the coronavirus, the thesis studied also the question of whether municipalities consider businesses in their region in the economic crisis, and if so was included, how the municipalities had taken the crisis into account. The study was clearly quantitative, but additional information was also collected through qualitative questions. Mostly, the poll used scale questions and the used scale was the Stapel scale.</p> <p>The theoretical part consists of the definition of entrepreneurship, and a discussion about entrepreneurship in Finland, as well as in Central Ostrobothnia. Important aspects of business policy are the role of business policy in the municipality, the business orientation of municipal decision-making, procurement policy, education, and competencies. The transparency of the municipality and the municipality-owned enterprises is important for competition. Finally, I will report on the economic crisis caused by coronavirus and its effects, as well as the situation in the summer of 2020.</p> <p>The findings show that municipalities seek to cooperate with entrepreneurs in their region and attention is paid to entrepreneurship friendliness in municipalities. The findings also show that municipalities have supported businesses in their region in the economic crisis caused by the coronavirus.</p>		

<p>Key words Business policy, entrepreneurship friendliness, entrepreneurship, interest rate crisis, webropol.</p>

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 YRITTÄJYYS	3
2.1 Yrittäjyys Suomessa.....	4
2.2 Yrittäjyys Keski-Pohjanmaalla.....	5
3 KUNTIEN ELINKEINOPOLITIIKKA	8
3.1 Kunnan hankintapolitiikka	9
3.2 Kuntien tuottamat yrityspalvelut	11
3.3 Koulutus ja infrastruktuuri	11
4 KORONAVIRUKSEN VAIKUTUS YRITYSTEN TOIMINTAAN	13
4.1 Kuntien yrityksiä auttavat toimet koronakriisissä	15
4.2 Nykytilanne.....	15
4.3 Tulevaisuus	16
5 KYSELY YRITYSTEN JA KUNNAN YHTEISTYÖSTÄ.....	18
5.1 Suomen Yrittäjät.....	18
5.2 Keski-Pohjanmaan Yrittäjät.....	19
5.3 Kyselyn toteuttaminen	19
5.3.1 Kvalitatiivinen vai kvantitatiivinen	20
5.3.2 Tutkimuksen eteneminen	21
6 KUNTABAROMETRI 2020 TULOKSET	23
6.1 Elinkeino­politiikan asema kunnassa	24
6.2 Kunnan päätöksenteon yrityslähtöisyys	26
6.3 Hankintapolitiikka	27
6.4 Yrityspalvelut	29
6.5 Infrastruktuuri	31
6.6 Koulutus ja osaaminen	32
6.7 Kunnan oman toiminnan avoimuus ja kunnan vetovoimaisuus	34
6.8 Koronakriisiin suhtautuminen kunnissa.....	36
7 KESKI-POHJANMAAN KUNTIEN YRITTÄJÄYSTÄVÄLLISYYS	42
8 YHTEENVETO	45
LÄHTEET	48
LIITTEET	
TAULUKOT	
TAULUKKO 1. Tutkimukseen vastanneet kunnat.....	23

KUVIOT

KUVIO 1. Yritystävällisen kunnan elinkeinopolitiikan tärkeimmät osa-alueet	24
KUVIO 2. Elinkeinopolitiikan asema kunnassa	25
KUVIO 3. Elinkeinopolitiikan asema kunnassa, kokonaisarvosana.....	25
KUVIO 4. Kunnan päätöksenteon yrityslähtöisyys	26
KUVIO 5. Päätöksenteon yritys lähtöisyys, kokonaisarvosana.....	27
KUVIO 6. Kunnan hankintapolitiikka	28
KUVIO 7. Kunnan hankintapolitiikka, kokonaisarvosana	28
KUVIO 8. Yrityspalvelut	29
KUVIO 9. Yrityspalvelujen tärkeysjärjestys	30
KUVIO 10. Yrityspalvelut, kokonaisarvosana	30
KUVIO 11. Infrastrukturi	31
KUVIO 12. Infrastrukturi, kokonaisarvosana	32
KUVIO 13. Koulutus ja osaaminen	33
KUVIO 14. Koulutus ja osaaminen, kokonaisarvosana	33
KUVIO 15. Kunnan oman toiminnan avoimuus	34
KUVIO 16. Kuinka hyvin kuntanne on onnistunut uusien yritysten saamisessa	35
KUVIO 17. Suosittelevatko yritykset kuntaanne muille yrityksille sijaintikunnaksi.....	35
KUVIO 18. Yrittäjät ja kunta ovat yhteistyössä pohtineet, miten kunnan erilaisissa hankintatarpeissa voitaisiin auttaa yrityksiä	36
KUVIO 19. Kunta on suunnannut pienhankintoja sellaisille toimijoille tai kilpailuttanut pienhankintoja sellaisten toimijoiden kesken, jotka kärsivät koronakriisistä eniten	37
KUVIO 20. Kunta on aikaistanut hankintojaan	37
KUVIO 21. Kunta on jatkanut palveluseteleiden myöntämistä normaaliin tapaan tai jopa lisännyt sitä	38
KUVIO 22. Kunta on vähentänyt palveluseteleiden myöntämistä tai jopa keskeyttänyt sen.....	38
KUVIO 23. Kunta on jatkanut palveluostojaan normaaliin tapaan tai jopa lisännyt sitä	39
KUVIO 24. Kunta on vähentänyt tai keskeyttänyt palveluostojaan	39
KUVIO 25. Kunta on informoinut yrityksiä koronakriisissä ja ollut valmis käymään keskusteluja järjestelyistä ja niiden aiheuttamista seurauksista	40
KUVIO 26. Kunta on antanut maksuaikaa tai muuta joustoa alueensa yrityksille.....	40
KUVIO 27. Kunta on aikaistanut yritykselle suoritettavien maksujen maksupäiviä	41

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien kanssa. Keski-Pohjanmaan Yrittäjät on Suomen Yrittäjien aluejärjestö, jonka toimialueeseen kuuluu Keski-Pohjanmaan lisäksi kuntia Pohjois-Pohjanmaalta ja Pohjanmaalta. Yhteensä heidän alueeseensa kuuluu 19 kuntaa ja 22 paikallisyhdistystä. Järjestön tavoite on tarjota jäsenyrittäjille vaikutuskanava kunnalliseen, alueelliseen ja valtakunnalliseen päätöksen tekoon.

Opinnäytetyön tutkimusosioiksi sovittiin Keski-Pohjanmaan Yrittäjien kanssa kysely kunnan-/kaupunginjohtajille ja elinkeinotoimijoille, jossa kysyttäisiin heidän mielipidettään kuntien ja yritysten yhteistyöstä. Samankaltainen kysely oli teetetty myös aiemmin Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueella. Kyselyä haluttiin uudistaa ja siksi se päätettiin muuttaa Suomen Yrittäjien yrittäjille lähetetyn barometrin mukaisiksi, jotta vastauksia voitaisiin tarvittaessa Keski-Pohjanmaan osalta vertailla. Kyselyllä haluttiin selvittää päättäjien ja elinkeinotoimijoiden mielipiteitä kuntien ja yritysten yhteistyöstä sekä selvittää kuntien yrittäjäystävällisyyttä ja mahdollisia muutoksia, joita siinä on tapahtunut. Kysely toteutettiin Webropol-kyselynä sähköisesti.

Yrittäjäystävällisyyttä tutkittiin yritysten kannalta tärkeiden elinkeinopolitiikan osa-alueiden avulla. Nämä yrityksille tärkeät elinkeinopolitiikan osa-alueet ovat hankintapolitiikka, infrastruktuuri, koulutus ja osaaminen, yrityspalveluiden tarjonta ja laajuus sekä kunnan päätöksenteon yrityslähtöisyys. Tutkimuskysymyksenä oli kuntien mielipide omasta yrittäjäystävällisyydestään, johon olennaisena osana kuuluu päätösten teossa yritysten huomioiminen, vaikka päätöksiä ei tehdäkään yritysten sanelemana. Kysymysten asettelu tehtiin niin, että näemme, miten päättäjien ja elinkeinotoimijoiden mielestä kunnan yrittäjäystävällisyys on kehittynyt.

Teoriaosuudessa kerrotaan aluksi yleisesti yrittäjyydestä Suomessa ja Keski-Pohjanmaalla sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien toimialueella. Lähteinä yrittäjyydestä käytetään erilaisia internetlähteitä, ja Keski-Pohjanmaan yrittäjien toimitusjohtaja Mervi Järkkälä antoi myös paljon tietoa henkilökohtaisessa neuvottelussa.

Teoriaosuuden luvussa kolme käsitellään kuntien elinkeinopolitiikkaa yritysten kannalta katsottuna. Kunnilla on velvollisuus ottaa huomioon asukkaiden lisäksi myös yritykset, jotka katsotaan kuuluvan kunnan asukkaisiin. Elinkeinopolitiikka on tärkeä osa kunnan tai kaupungin vetovoimaa. Kuntien elinkeinopolitiikalla vaikutetaan yritysten syntymiseen, mahdolliseen laajentumiseen ja kansainvälistymiseen. Kun kunta panostaa yrittäjyystävällisyyteen, syntyy samalla työpaikkoja kuntaan. Kunnat ovat koronakriisin aikana voineet helpottaa kuntansa yritysten ahdinkoa eri tavoin, joita myös käsitellään luvussa kolme. Lähteinä kuntien elinkeinopolitiikan teoriassa sekä koronavirusta käsittelevässä osiossa on käytetty lähinnä internetlähteitä. Koronavirus on niin tuore asia, ettei siitä juurikaan löydy vielä lähdekirjallisuutta, ja koska koronatilanne elää yhä, ajantasainen tieto löytyy sähköisistä lähteistä. Tutkimuskysymyksenä koronakriisin osalta oli, ovatko kunnat pyrkineet auttamaan alueensa yrityksiä koronakriisin aikana.

Koronaviruksen aiheuttama talouskriisi oli tutkimusta tehdessä rantautunut myös Suomeen, ja tämän takia halusin selvittää myös, auttavatko kunnat alueensa yrityksiä koronakriisissä ja jos auttavat, miten. Koronaviruksen aiheuttamaa talouskriisiä käsitellään viimeisessä teorialuvussa. Koronakriisi vähentää ihmisten liikkuvuutta ja hankaloittaa elämää monin eri tavoin. En näe tarpeelliseksi luetella valtion antamia määräyksiä ja ohjeita tässä opinnäytetyössä. Koronakriisi on erilainen talouskriisi kuin mihin olemme tottuneet, sillä lähtökohtana on virus, jonka vaikutus tulee täysin eri maiden taloustilanteen ulkopuolelta. Koronavirus vaikuttaa ihmisten henkeen ja terveyteen ja siksi se aiheuttaa erilaista pelkoa kuin niin sanottu normaali talouskriisi. Suomessa tilanne on ollut hallittavissa muun muassa hyvien etätyömahdollisuuksien ja terveydenhuoltojärjestelmän avulla.

2 YRITTÄJYYS

Yrittäjäksi määritellään henkilö, jolla on vuoden viimeisellä viikolla voimassa oleva yrittäjäeläkevakuutus ja joka ei ole työtön vuoden viimeisenä työpäivänä. Vuoden viimeisellä viikolla ei saa myöskään olla varusmies- tai siviilipalveluksessa. Jos henkilöllä on yrittäjäeläkevakuutuksen lisäksi voimassa oleva työsuhde, yrittäjäksi katsotaan, jos yrittäjätulot ovat palkkatuloja suuremmat. Yrittäjäksi luokitellaan myös henkilö, jonka yrittäjätulot ylittävät vuosittain muuttuvan tulorajan. Yrittäjä harjoittaa liiketoimintaa omaan laskuunsa ja omalla vastuullaan. Yrittäjä voi olla yksinyrittäjä tai työnantajayrittäjä. Osakeyhtiössä toimiva henkilö katsotaan yrittäjäksi, jos hän tai hänen perheensä omistaa osakeyhtiöstä vähintään puolet. (Tilastokeskus 2018a.)

Aina ei ole pakko aloittaa täysipäiväistä yrittäjyyttä, vaan voi palkkatyön tai opiskelun ohella aloittaa yritystoiminnan sivutoimisena yrittäjänä. Sivutoimisena yrittäjänä toimivan henkilön pääasiallinen tulonlähde on jokin muu kuin yrittäjätulo. Sivutoiminen yrittäjyys on hyvä vaihtoehto yrityksen alkuaikoina, sillä palkkatuloilla voi turvata tulonsa, mutta kuitenkin saa oman yrityksen toiminnan vauhtiin. Sivutoiminen yrittäjyys voi olla jatkuvaa, osa-aikaista tai kausiluontoista. (Tekniikan akateemiset 2020a.)

Kevytyrittäjyyttä mainostetaan paljon nykyään, mutta se ei kuitenkaan ole laissa määritelty termi. Termillä tarkoitetaan henkilöä, joka käyttää laskutuspalvelua, eli tekee töitä omiin nimiinsä, mutta kaiken kirjanpidollisen, verotukseen ja vakuutuksiin liittyvän hoitaa laskutuspalvelu. Kevytyrittäjyydellä voi siis kokeilla siipiään yrittäjänä, useimmiten sivutoimisesti. Kevytyrittäjyys verotetaan samoin kuin palkkatyö. (Yrityksen perustaminen.)

Päätoimiseksi ja sivutoimiseksi yrittäjäksi alkamista on helpotettu muun muassa niin, että yrittäjällä on mahdollisuus saada työttömyysetuutta neljän ensimmäisen yrittäjä kuukauden aikana. Tämän jälkeen TE-palvelut selvittävät, onko yrittäjyys pää- vai sivutoimista. Sivutoimiseksi yrittäjyys katsotaan silloin, kun siihen käytetty tuntimäärä ei estä ottamasta vastaan kokoaikatyötä. (TE-palvelut.) Yrittäjyys katsotaan sivutoimiseksi myös silloin, kun se on kokoaikatyön ohessa kestänyt vähintään puolivuotta, samoin jos on päätoiminen opiskelija. Näissä tapauksissa on mahdollista saada soviteltua työttömyysetuutta opiskelujen tai kokoaikatyön loputtua. (Tekniikan akateemiset 2020b.)

Yrittäjyyteen voi kasvaa, ja monia siinä tarvittavia asioita voi oppia. Yrittäjyys voi olla elämäntapa tai keino hankkia elanto, mutta yrittäjäksi ei kannata alkaa ilman uskoa omaan liikeideaansa, ja lisäksi on tiedettävä mahdolliset riskit. Yrittäminen ei ole kannattavaa, jos ei liikeidea tuota tarpeeksi, ja siksi liikeidean on oltava toimiva ja vastattava asiakkaiden tarpeeseen. Yrittäjällä on oltava kiinnostusta alansa kohtaan, sillä yrittäjyys vie paljon aikaa ja voimavaroja. Parhaiten yrittäjyys onnistuu, jos kokee intohimoa omaa työtään kohtaan. Vaikka yritystoimintaan kuuluu paljon vastuuta ja riskejä, voi se olla myös vapaata itsensä toteuttamista, oman itsensä herrana olemista ja inspiroivaa työtä. (Uusyrityskeskus 2020b.)

Yrittäjyys luo työpaikan yrittäjälle itselleen ja antaa toimeentulon, mutta se myös vastaa yrittäjän tarpeeseen saada arvostusta, kokeilla rajojaan ja hyödyntää omaa osaamistaan kokonaan. Monille yrittäjiksi alkaville on tärkeää olla oman itsensä herroja ja saada tehdä päätökset yksin, mutta kuitenkin tämän mukana tulee vastuu tehdyistä päätöksistä ja niiden seurauksista. Joitakin mietityttää yrittäjyydessä työyhteisön puute, sillä hyvä työyhteisö tukee ja auttaa selviytymään ongelmista. Toisaalta jos on ollut huonossa työyhteisössä töissä, voi sen puuttuminen olla myös helpottavaa. Monille myös normaali työaika ei sovi, vaan halutaan tehdä työt kerralla loppuun tai muutoin oman aikataulun mukaan. (Kangasvieri 2020).

2.1 Yrittäjyys Suomessa

Vuoden 2018 tilastotietojen mukaan Suomessa on 286 042 yritystä. Tästä luvusta on pois luettu maa-, metsä- ja kalatalous (Tilastokeskus 2018b). Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2018 yrityksiä oli noin prosentin vähemmän kuin edellisellä vuonna. Henkilöstön määrä nousi vuonna 2018 noin 3% työvuosina laskettuna, ja eniten kasvua oli talonrakentamisen ja työllistämistoiminnan toimialoilla. Henkilöstön määrä laski eniten maa- ja vesirakentamisessa ja varastoinnin ja liikennettä palvelevan toiminnan alalla. Mikroyritysten henkilöstömäärä laski noin 2 henkilöön, ja myös pienissä yrityksissä henkilöstö määrässä oli laskua. (Tilastokeskus 2018a.)

Suomen suosituin yritysmuoto on yksityinen toiminimi, mutta viime aikoina osakeyhtiöitä on perustettu yhä enemmän. Osakeyhtiöiden määrän kasvu selittyy varmasti osakepääoma vaatimuksen poistumisella, jolloin osakeyhtiön perustamisesta tuli helpompaa, mutta sen lopettaminen on edelleen haasteellista ja kallista. Maahanmuuttajien yrittäjyys on myös ollut kasvussa viime vuosina. Pääkaupunkiseudulla Uusyrityskeskusten asiakkaista jopa 35-40% on maahanmuuttajataustaisia. Kevytyrittäjyys on kasvamassa

erittäin suosituksi yritysmuodoksi, ja laskutuspalvelut ovat kertoneet asiakasmääriensä kasvaneen noin 40 %. Yrityksen perustaminen on nykyään tehty helpoksi, mutta yrittäjäksi alkavan tulisi kuitenkin muistaa miettiä myös tulevaisuutta ja sitä, miten oma liikeidea saadaan pidemmän päälle toimimaan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020c.)

Kiinnostus yrittäjyyteen on kasvanut ja samalla kun työstä haetaan omien arvojen mukaista, merkityksellistä toimintaa. Yrityksen perustaminen on nykyään helpompaa ja nopeampaa kuin ennen. Digitalisaation ansioista esimerkiksi toiminimen voi perustaa Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilla hetkessä. Myös osakeyhtiön perustamista on helpotettu poistamalla osakepääomavaatimus. Vaikka yrityksen perustaminen on helppoa ja nopeaa, tulisi ennen perustamista miettiä eri näkökulmista omaa yritysidea ja sen toimivuutta ja tehdä selkeä liiketoimintasuunnitelma yritykselleen. (Kallama 2020.)

Uusia työpaikkoja Suomessa syntyy kasvuhakuisiin yrityksiin, mutta samalla niissä henkilöstömäärän vaihtelu on suurta. Henkilöstömäärän vaihtelu on yleistä ja suurinta varsinkin kausi- ja projektiluontoisia työsuhteita sopivissa yrityksissä. Tällaisia on esimerkiksi maatalous ja rakentaminen. Työpaikkojen kasvu vaatii hyvää työmarkkinoiden toimivuutta ja sen tunteminen on erittäin tärkeää työ- ja elinkeinopolitiikan päätöksenteossa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

Yrittäjyys on selkeästi muuttumassa Suomessa, sillä yrittäjiä on eläköitymässä suuria määriä, ja lisäksi yksinyrittäjyys on kovassa kasvussa. Yrittäjien kasvuun vaikuttaa maahanmuuttajien yritystoiminta sekä nuorten yrittäjyysinnostuksen nousu. Ihmisten muuttaminen kaupunkeihin aiheuttaa maaseudulla työvoimapulaa ja kaupunkeihin siirtyviin isoihin tai keskisuuriin yrityksiinkään ei tahdo kaupungeissa riittää työntekijöitä. Kansainvälistyminen on tullut helpommaksi myös pk-yrityksillä. Yrittäjän ja palkan- saajan ero on hämärtyntä muun muassa aliurakoitsijoiden käytön lisääntymisen myötä. (Järkkälä 2020.)

Koronakriisin jälkeen Suomessa on runsaasti irtisanottuja ja lomautettuja työntekijöitä, jotka miettivät, miten saisivat elantonsa. Yrittäjyys on monelle selkeä mahdollisuus saada työtä. Siksi yrittäjyys on kriisin jälkeisen jälleenrakennuksen kannalta tärkeä voimavara. Aiempien taantumien aikana on huomattu sama kasvanut kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan. Maksuton neuvonta on uusille yrityksille tärkeä apu. (Uusyrittäjäkeskus 2020a.)

2.2 Yrittäjyys Keski-Pohjanmaalla

Keski-Pohjanmaalla oli vuonna 2018 yhteensä 5382 yritystä ja alueella töissä käyviä yrittäjiä vuonna 2017 oli 3664. Yrittäjien määrä on ollut laskussa Keski-Pohjanmaalla 1990-luvulta lähtien, miehiä on noin puolet enemmän kuin naisia. Vaikka yrittäjien määrä on laskenut, yritysten määrä on kasvanut alueella. Tämä selittyy osittain alueen ulkopuolisilla yrittäjillä ja sillä, että toiminimiyrittäjä voi olla osakkaana jossain osakeyhtiössä. Vuonna 2018 henkilöstöä oli yrityksissä keskimäärin 3,1. Tämä kertoo runsaasta mikro- ja pk-yritysten määrästä alueella. Keskimääräinen henkilöstö oli suurimmillaan Keski-Pohjanmaalaisissa yrityksissä vuonna 2002-2003, jolloin se oli 4. Henkilöstön määrä kaiken kaikkiaan alueella on kasvanut 2000-luvulla noin 2000 henkilöllä, mikä selittyy yritysten määrän kasvulla. (Kaus-tisen seutukunta 2020.)

Kun alueen yrityksiä tarkastellaan toimialoittain vuoden 2018 tilastoista, selviää, että maa-, metsä- ja kalatalouden yrityksiä on eniten, yhteensä 31,7 % alueen yrityksistä. Toiseksi eniten on tukku- ja vähit-täiskauppoja sekä moottoriajoneuvojen korjaamoja, joita on 13,2 % alueen yrityksistä. Vuonna 2019 alueella aloitti 328 uutta yritystä ja lopetti 119. Pääsääntöisesti 2000-luvulla yrityksiä on aloittanut enemmän kuin lopettanut, poikkeuksena 2018, jolloin lopettaneita yrityksiä oli 13 enemmän kuin aloit-taneita. (Kase 2020.)

Keski-Pohjanmaan alueella Kokkolan satama on merkittävä teollisuus- ja työpaikka-alue, jossa toimii Pohjois-Euroopan suurin epäorgaanisen kemian keskittymä sekä paljon metalliteollisuuden yrityksiä. Alue on vahvasti maaseutuvaltainen ja alkutuotanto on erittäin monipuolista. Tämä on mahdollistanut biotalouteen keskittämisen ja siihen liittyvän toiminnan vahvistumisen. Kokkolan sataman lisäksi Pie-tarsaari-Kokkolan lentokenttä mahdollistaa kansainväliset kuljetusmahdollisuudet. (Työ- ja elinkeino-ministeriö 2020d.) Pohjois-Pohjanmaan puolelta Kalajoen satama kuuluu myös Keski-Pohjanmaan Yrit-täjien vaikutusalueeseen. Kalajoen satama on erikoistunut puutavarasatamaksi. Konttiliikenne on myös vilkasta satamassa. Sataman välittömässä läheisyydessä toimii terästeollisuutta sekä kierrätysliiketoimintaa harjoittavia yrityksiä. (Port of Kalajoki 2020.) Pietarsaareissa on myös satama, jonka kautta kul-kee erityisesti lipeää, sementtiä, paperia ja sahatavaraa. Pietarsaaren sataman tuontituotteet ovat pääasi-assa sementtiä, kemikaaleja, öljyä, haketta ja massapuuta. (Port of Pietarsaari 2020.)

Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueella on useita kaupunkeja ja kuntia, joissa on panostettu yrittäjyyden tukemiseen. Nivalassa sijaitsee Suomen suurin teollisuuskylä, jossa on monenlaista teollisuutta sekä pal-velualojen yrityksiä Alueen yrityksistä monet käyvät kansainvälistä kauppaa (Nivalan teollisuuskylä 2020). Kalajoella on runsaasti matkailualan yrityksiä, sekä matkailuun liittyviä yrityksiä, kuten ravinto-

loita ja pieniä putiikkeja (Kalajoki 2020). Alueen kunnista Sievissä on paljon erilaisia yrityksiä ja runsaasti työpaikkoja. Sievin työpaikkaomavaraisuusaste on noin 130%, mikä tarkoittaa, että kunnassa on enemmän työpaikkoja kuin asukkaita. Sievi mainostaakin kuntaansa hyvänä verkostoitumisalueena uusille yrityksille. (Sievi 2020.)

Keski-Pohjanmaan Yrittäjien toimialueella toimii niin kutsuttu kauppakaupunki Ylivieska, jossa on paljon erilaisia kauppiaita ja lähialueen autokauppa on keskittynyt kaupunkiin. Kaupungista on hyvät kulkuyhteydet rautateitä ja maanteitä pitkin. Ylivieskan teollisuuden vahvuudet on metalliteollisuus, elektronikan mekaniikka ja mekaaninen puuteollisuus. Lisäksi Ylivieskan kaupungilla on pitkät perinteet tiili-teollisuuden osalta. (Ylivieskan kehityspalvelut 2020.) Pietarsaarella on myös paljon teollisuutta, muun muassa elintarvike-, kokoonpanoteollisuutta sekä jalostusta (Pietarsaari 2020).

Yhteenvetona voisi sanoa, että Keski-Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaan Yrittäjien toimialueella on runsaasti teollisuutta, mutta myös muita yrityksiä. Maa- ja metsätalous on vahvaa joka puolella. Myös kalataloutta on alueella. Hyvät kulkuyhteydet satamien, Kokkola-Pietarsaari lentokentän ja Kalajoen pienkentän kautta lisäävät alueen mahdollisuuksia ja yritysten laajentuminen on helpompaa. Alueella on myös toimiva rautatieliikenne ja kattava maantieverkosto.

3 KUNTIEN ELINKEINOPOLITIikka

Elinkeinopolitiikalla pyritään säilyttämään työllisyyden taso ja edistämään uusien työpaikkojen syntyä. Tämä onnistuu parhaiten kestäväällä talouskasvulla, joka onkin elinkeinopolitiikan keskeinen tavoite. Kansallisella tasolla puhutaan globaalitaloudesta, jossa pyritään työn tuottavuuden kasvuun. Tuottavuus saadaan kasvuun, kun kansallinen kilpailukyky on hyvä ja hyödynnetään globaaleja liiketoimintamahdollisuuksia sekä tehdään tarvittavat rakennemuutokset, jotta tuottavuuskasvu on mahdollista. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020c). Käytännössä elinkeinopolitiikka tarkoittaa niitä toimia, joilla vahvistetaan ja uudistetaan yhteiskunnan taloudellista perustaa ja luodaan toimintaympäristöstä sellainen, että se edistää uusien yritysten syntymistä, toimintaa sekä kasvua ja kilpailukykyä ja tällä tavoin lisää työllisyyttä. (Huovinen 2019.)

Kuntien elinkeinopoliittiset toimet pyrkivät parantamaan kunnan elinvoimaisuutta ja saada laadukkaita palveluita kuntaansa. Samalla parannetaan kuntalaisten työllisyystilannetta ja luodaan perusta yritysten kilpailukyvyille. Näihin tavoitteisiin päästään parantamalla yritysten fyysistä ympäristöä, osaamista ja palveluita sekä helpotetaan tuotantopanosten saamista ja kiinnitetään huomiota kunnan päätöksentekokäytäntöihin ja säädöksiin. Kunnat toteuttavat elinkeinopolitiikkaa itse, mutta myös seudullisten kehittämissyhtiöiden ja kuntayhtymien kautta. Kunnat voivat myös olla omistajina erilaisissa teknologiakeskuksissa sekä muissa vastaavissa yhteistyöorganisaatioissa tai kunnat ostavat palveluita näiltä tai uusyrityskeskuksilta. (Huovinen 2019.)

Yritysten menestymiselle on tärkeää, että kunnassa huomioidaan asukkaiden viihtyvyys, sillä silloin taataan osaavan ja riittävän työvoiman saanti. Asukkaiden viihtyvyyteen vaikuttavat koulutuspalvelut, harrastus- ja virkistysmahdollisuudet ja asuinalueen yleinen viihtyisyys. Tärkeässä asemassa yritysten kannalta on myös päätöksenteon nopeus, koska sillä vaikutetaan alueen yritysten mahdollisuuksiin reagoida nopeasti muuttavaan markkinatilanteeseen. Kunnalla tulisi olla selkeä elinkeinopoliittinen suunnitelma, jolla on selvä tavoite ja jota sitoudutaan noudattamaan. Yhteistyö paikallisten yrittäjien kanssa elinkeinopoliittisia suunnitelmia tehdessä takaa suunnitelman toimivuuden. Suunnitelmaa tulee pystyä muuttamaan tarvittaessa, jos kunnan tai sen alueella toimivien yritysten tilanne muuttuu. Kuitenkin on pidettävä mielessä, mitä tavoitellaan. (Suomen Yrittäjät 2001.)

Kuntien päätökset tukevat tai heikentävät yritysten toimintaa ja menestymismahdollisuuksia, vaikka päätettäisiin koulutusasioista tai vaikkapa asuntojen rakentamisesta. Kaikki kuntien päätökset vaikuttavat yrityksiin välillisesti tai suoraan. Esimerkiksi koulutukseen liittyvät päätökset vaikuttavat osaavan työvoiman saantiin. Yrittäjäystävällinen kunta miettii päätöksiä tehdessä niiden vaikutusta alueen yrityksiin, kuitenkin päätöksiä ei tule tehdä yritysten ehdoilla. Aktiivinen ja avoin vuorovaikutus kunnan ja yrittäjien välillä tukee yritysten ja kunnan toimintaa. Lisäksi se auttaa huomaamaan päätösten vaikutukset yrityksiin. (Suomen Yrittäjät 2020c.)

3.1 Kunnan hankintapolitiikka

Hankintapolitiikallaan kunnat vaikuttavat alueensa yritysten markkinoille pääsyyn. Lisäksi annetaan kokemusta projekteista ja kilpailutuksesta, joka auttaa yrityksiä kasvamaan ja kehittymään. Hankintapolitiikalla voidaan luoda kunnan omalle alueelle työtä. Tämä taas lisää kunnan elinvoimaisuutta. Hankintoja ei kuitenkaan voida tehdä sen perusteella, että yritys on paikallinen ja tuo verotuloja kuntaan. Kuitenkin suomalaisia yrityksiä käytettäessä luodaan työpaikkoja juuri Suomeen. (Suomen Yrittäjät 2017a.) Kunnan hankinnat ovat julkisia hankintoja, joita koskee julkisten hankintojen lainsäädäntö. Julkiset hankinnat ovat laissa määriteltyjen hankintayksikköjen tekemiä tavaroiden, palveluiden tai rakennusurakoiden hankintoja. Hankintayksiköiksi katsotaan valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset, uskonnollisten yhteisöjen viranomaiset, valtion liikelaitokset ja muut julkisoikeudelliset liikelaitokset. Myös sellaiset tekijät, jotka saavat hankintaansa tukea yli puolet hankinnan arvosta joltain edellä mainitulta hankintayksiköltä, katsotaan tekevän julkisen hankinnan. (Hankinnat.fi 2016a, Hankintayksiköt.) Hankintalainsäädännöllä on tarkoitus edistää laadukkaiden, kestävien ja innovatiivisten hankintojen tekemistä. Samalla tehostetaan julkisten varojen käyttöä ja turvataan yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuolinen kohtelu. Yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuolisella kohtelulla tarkoitetaan sitä, että kaiken kokoiset yritykset ja yhteisöt voivat osallistua tarjouskilpailuun. (Hankinnat.fi 2016a.)

Hankintalakia sovelletaan julkisiin hankintoihin, joiden arvo ylittää kansalliset tai EU-kynnysarvot. EU-kynnysarvot tarkistetaan ja ilmoitetaan kahden vuoden välein, kansalliset kynnysarvot voivat muuttua vain kansallisen lainsäädännön muutoksilla. Erityisaloille on oma hankintalaki, samoin puolustus- ja turvallisuushankinnoille. Molemmissa on omat kynnysarvot. Erityisalat hankintalaissa tarkoittavat vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivia hankintayksiköitä (Hankinnat.fi 2016b). Kynnysarvon alle jäävät hankinnat ovat niin kutsuttuja pienhankintoja. Hankintaa suunniteltaessa sen arvo tulee laskea, jotta tiedetään, sovelletaanko siihen hankintalakia. Arvoa laskettaessa perusteena tulee

käyttää suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Ennakoidun arvion on pädetävä hankintailmoituksen lähettämishetkellä tai muun hankintamenettelyn aloittamisen hetkellä. Muu hankintamenettely voi olla esimerkiksi suorahankinnassa ensimmäinen yhteydenotto mahdolliseen tavarantai palvelun toimittajaan. Jos arvio arvosta jää merkittävästi saatujen tarjousten alle ja lain kynnysarvo ylittyy, on hankinnasta tehtävä uusi ilmoitus. (Hankinnat.fi 2016a, Kynnysarvot.)

Hankintayksikkö ei saa pilkkoa hankintaa pienempiin eriin tai muutoin pyrkiä laskemaan sen arvoa, jos tarkoituksena on kiertää hankintalaki. Tämä pilkkominen on kuitenkin eri asia kuin hankinnan jakaminen eriin, joihin jokaiseen sovelletaan hankintalakia. Isot hankinnat on hyvä jakaa osiin, jolloin pienennetään taloudellista ja teknistä riskiä. Julkisten hankintojen jakaminen pienempiin eriin edes auttaa pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia tarjouskilpailuissa. Pilkkomiskielto koskee vain tilanteita, joissa pyritään välttämään hankintalain säännösten soveltamista. (Hankinnat.fi 2016a, Kynnysarvot.)

Pienhankinnoiksi kutsutaan kansallisten kynnysarvojen alle jääviä hankintoja. Pienhankintoihin ei sovelleta hankintalain säännöksiä, mutta niitä koskevat myös avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun periaatteet. Pienhankinnatkin tulee kilpailuttaa. Siksi on kannattavaa kerätä useampi pienhankinta luontevaksi kokonaisuudeksi, jolloin säästetään kilpailutus kuluissa. Jokaisella hankintayksiköllä tulisi olla ohjeet pienhankintoja varten. Ohjeistuksissa voidaan määritellä alakynnysarvo pienhankinnoille. Tämän alarajan alle jäävät hankinnat voidaan tehdä ilman kilpailutusta suoraostoina. (Hankinnat.fi 2016a, Pienhankinnat.) Pienhankinta voidaan tehdä myös ilman kilpailutusta tietyissä tilanteissa. Tällaisia tilanteita on hankintayksiköstä johtumaton kiire, tai tarjouskilpailun kustannukset ovat suuremmat kuin siitä saatava hyöty. Pienhankinnan voi tehdä ilman kilpailutusta myös, jos vastaavaa tuotetta on vasta hankittu, jolloin hintataso on tiedossa tai jos ei ole tiedossa kuin yksi toimittaja. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Sosiaali- ja terveystalouden kohdalla voidaan palvelujen hankinnassa käyttää palveluseteliä. Palveluseteli voidaan antaa kenelle tahansa sosiaali- ja terveystaloutta tarvitsevalle, jonka palvelun tarpeen on arvioinut sosiaali- ja terveydenhuollon edustaja. Yleisimmin palvelusetelitä saa terveysasemilta ja sosiaalivirastoista tai muista kunnan palveluyksiköistä. Jokainen kunta voi määritellä itse palvelusetelien arvon, joko kaikki palvelusetelit ovat saman hintaisia tai tulosidonnaisia, jolloin palvelusetelin saajan tulot määrittävät setelin arvon. Palvelusetelillä asiakas voi ostaa haluamaltaan yksityiseltä sosiaali- ja terveystalouden tuottajalta tarvitsemansa palvelun. Kuitenkin tuottajan tulee olla kunnan hyväksymä. Yksityisen sosiaali- ja terveystalouden tuottajan tuottaman palvelun tulee olla vähintään yhtä laadukas kuin kunnallinen palvelu. Kunnat voivat myös itse asettaa palveluille lisä vaatimuksia. Kunnan vaatimusten tulee kuitenkin olla tasapuolisia ja syrjimättömiä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020.)

3.2 Kuntien tuottamat yrityspalvelut

Kunnat tuottavat yrityspalvelut itse tai omistamiensa kehitysyhtiöiden kautta. Kehittämissyhtiöitä Suomessa on yli 50. Yleisesti tuotetaan aloittavan yrittäjän neuvontaa ja yrityksen perustamisneuvontaa, autetaan ja neuvotaan toimitilojen ja rahoituksen hankinnassa sekä keskitytään alueellisiin kehittämispalveluihin. Isommissa kunnissa ja kehitysorganisaatioissa tuotetaan tietenkin enemmän ja erikoistuneempia palveluita. Joissakin paikoissa on tarjolla myös vapaaehtoisten yrityskummien tai –mentoreiden apua. Yrityskummit ja -mentorit ovat usein kokeneita yritysjohtajia tai yrittäjiä. Yritysmentorin tai -kummin kanssa voi omia ideoitaan pallorella ja saada neuvoja, miten viedä uutta innovaatiota eteenpäin. (Huovinen 2020.)

Suomen Yrittäjät luetteloiivat Yrittäjien kuntabarometrissä kuntien tuottamiksi yrityspalveluiksi aloittavan yrittäjän palvelut, kansainvälistymispalvelut, koulutukset, rahoitus- ja investointineuvonta, yritysten tilaratkaisut, yritysmentori- ja kummitoiminta. Omistajanvaihdospalvelut ovat myös kuntien tuottama palvelu, jossa neuvotaan yrityksen myynti ja ostaminen sekä sukupolvenvaihdos. Lisäksi kuntien tuottamiin palveluihin Suomen Yrittäjien mukaan kuuluu yrittäjien digivalmiuksien kehittäminen, uusien energiaratkaisujen ja teknologioiden käyttöönoton edistäminen sekä yrittäjien verkostoituminen. (Suomen Yrittäjät 2020a)

Työ- ja elinkeinoministeriö ylläpitää valtakunnallista Suomi.fi -yrityksille palvelua, josta löytää kaikki mahdolliset yrityspalvelut ja niiden tuottajat. Palveluita tarjotaan sivuston kautta verkkopalveluna, puhelinpalveluna tai kasvokkain. Sivuston avulla on mahdollista saada palvelua yhteistyöverkostojen kautta. Lisäksi Työ- ja elinkeinoministeriö pitää yllä kansainvälistä kasvua suunnitteleville yrityksille erillistä Team Finland -sivustoa, jossa on tietoa ja neuvoja kansainvälisille markkinoille pyrkiville yrityksille. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020b.) Yrityspalveluita tarjoavat myös ELY-keskukset, Finnvera, ProAgria, Business Finland ja monet yksityiset palveluntuottajat (Huovinen 2020).

3.3 Koulutus ja infrastruktuuri

Työnsä osaavat ihmiset ovat jokaiselle yritykselle elintärkeitä. Kunnan koulutus- ja osaamispalvelut ovat tärkeässä roolissa yritysten hankkiessa lisää työntekijöitä. Hyvät ja lähellä olevat koulut ja varhaiskasvatuspaikat lisäävät työvoiman halukkuutta muuttaa kuntaan. Koulutukseen kannattaa kunnissa satsata,

sillä se on aina satsaus tulevaisuuteen. Mikro- ja pienyritysten määrä on Suomessa voimakkaassa kasvussa, ja tämä kannattaa kuntien huomioida opetussuunnitelmissa vahvalla yrittäjyyskasvatuksella, jota toteuttavat ammattitaitoiset opettajat. Kuntien kannattaa hyödyntää yrittäjyyskasvatuksessaan sitä tukevien järjestöjen toimintaa, kuten Nuori Yrittäjyys ry ja 4H. Myös kansalaisopistojen kurssitarjontaa kannattaa hyödyntää. Kuntien tulisi myös antaa tilaa yksityisille oppilaitoksille ja muille koulutusta tarjoaville tahoille. (Suomen Yrittäjät 2017c.)

Vaikka kunnassa olisi vain peruskoulu, voi se satsata yrittäjyyskasvatukseen. Lisäksi kannattaa tehdä yhteistyötä lähimpien oppilaitosten kanssa ja vahvistaa yrittäjien ja oppilaitosten yhteistyötä. Ihmiset, niin yrittäjät kuin työntekijät, tarvitsevat aika ajoin koulutusta, jolloin yhteistyö oppilaitosten kanssa on tärkeää ja mahdollistaa koulutuksen järjestämisen. Toisinaan oppilaitos tarjoaa koulutuksen ja toisinaan yrityksen ammattiosaaja voi olla kouluttaja. Yritykset, varsinkin pk-yritykset voivat hyötyä ja hyödyntää oppilaitosten tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. (OAJ 2020.)

Infrastruktuurilla tarkoitetaan liikenneverkkoa, energiahuollon verkkoja, jätehuoltoa, vesihuoltoa sekä tietoliikenneverkkoja. Lisäksi siihen kuuluvat viher- ja vesialueet eli sinivihreä infra. (Suomen Yrittäjät 2017a.) Haapasalo kertoo Youtube-videolla (Haapasalo 2012), että infrastruktuuriin kuuluvat myös rakennukset, kiinteistöt sekä kaavoitus. Kaavoituksella määritellään alueen asunto- ja tonttitarjonta, joka vaikuttaa alueen vetovoimaisuuteen. Toimiessaan infrastruktuuri helpottaa ihmisten elämää ja mahdollistaa yritysten toiminnan ja laajentumisen.

Kuntien ja kaupunkien kannattaa tehdä yhteistyötä infrastruktuurin osalta jo pelkästään säästösyistä, sillä kuntayhtymät ja liikelaitokset voivat hoitaa useamman kunnan infrastruktuurin osa-alueen, esimerkiksi jätehuollon. Tällä tavoin on mahdollista säästää kunnan varoja. (Suomen Yrittäjät 2017b.) Lisäksi kunnan ihmisten normaaliin elinpiiriin saattaa kuulua muutakin kuin oman kunnan alue. Työssä saatetaan käydä naapuri kunnassa, jolloin molempien kuntien kannalta on tärkeää, että kulkuyhteys työmatkailijalle on hyvä. Näin ollen muun muassa tieverkostosta kannattaa kuntien pitää huolta ja tieverkoston kunto myös naapurikunnan puolella vaikuttaa alueen vetovoimaisuuteen. (Haapasalo, 2012)

4 KORONAVIRUKSEN VAIKUTUS YRITYSTEN TOIMINTAAN

Tätä opinnäytetyötä ja siihen liittyvää tutkimusta alettiin suunnitella ja tehdä ennen koronaviruksen leviämistä Suomessa. Kuitenkin tutkimuksen tekovaiheessa koronavirus oli levinnyt jo laajalle myös Suomessa ja aiheutti monia ongelmia ihmisille ja yrityksille. Monien toimeentulo oli vaakalaudalla. Siksi myös kyselyyn lisättiin toimeksiantajan toimesta koronaan liittyviä kysymyksiä.

Poikkeuksellisen tästä talouskriisistä tekee se, että sen aiheutti virus. Virus aiheutti jokaiselle maalle talouskriisin, johon ei juuri vaikuttanut maan sen hetkinen taloustilanne. Tämä koronapandemia koskettaa kaikkia samankaltaisesti, mutta eri maa- ja sektorikohtaiset vaikutukset ovat olleet suuria. (Euro ja talous 2020) Silvo (2020) miettii blogissaan, että koronavirus itsessään aiheuttaa ihmisissä pelkoa, sillä sen vaikutukset terveydelle ja hengelle ovat uusia. Samalla viruksen leviämisen rajoittamiseen tähtäävät toimet muokkaavat ihmisten toimintaa ja lisäävät epävarmuutta itsessään (Silvo 2020).

Maaliskuun alussa 2020 oli jo nähtävissä monia vaikutuksia yritysten toimintaan, vaikka Suomessa oli ollut vasta muutamia tartuntatapauksia. Ensimmäisenä tilanne vaikutti suuresti Lapin matkailuun ja yrityksistä Finnairiin, sillä turistien määrä romahti sairastumisten ja koronan aiheuttaman pelon takia. Koska monet yhtiöt ovat siirtäneet massatuotantonsa Kiinaan, oli jo maaliskuussa toimitusongelmia erilaisten karanteenien sekä ihmisten suuren sairastavuuden takia. Kun yritykset eivät saaneet Kiinasta tarvittavia materiaaleja tai tuotteita, he joutuivat lopettamaan oman tuotantonsa tai keksimään korvaavan materiaalin tai tuotteen. Kansainvälisillä markkinoilla liikkuvuuden rajoitukset aiheuttivat osaavan henkilökunnan suhteen puutteita, aivan samoin kuin laitteiden ja materiaalien suhteen. Tapahtumien ja messujen peruuntuminen aiheutti järjestäjille suuret tappiot. Lisäksi messuilla tapahtuva markkinointi vähensi uusien asiakkaiden saantia. Osa yrityksistä hyötyi jo maaliskuun alussa koronaviruksesta, kun käsidesinfiointiaineen menekki nousi hurjasti, samoin kuin kasvomaskien ja vinyylikäsineiden kysyntä kasvoi. (Ukkopro 2020.)

Kun liikkuvuutta alettiin Suomessa rajoittamaan, monien yritysten liikevaihto romahti. Pahiten korona-kriisi on vaikuttanut palvelualoihin, joissa toiminta on rajoitusten voimaan tultua loppunut jopa kokonaan. Valtion pääomasijoitusyhtiö Suomen teollisuussijoitus Oy:n teettämän tutkimuksen mukaan yli 40 % vastanneista majoitus- ja ravitsemustoimintaa harjoittavista yrityksistä kertoi käyttökäteensä laske-
neen jopa 80–100 %. Teollisuusyrityksistä yli 50 % vastasi käyttökäteensä pudonneen. Useimmat tukku- ja vähittäiskaupan yritykset ovat kokeneet häiriöitä. Erityisesti materiaalien ja raaka-aineiden

toimitusvarmuudessa on ollut ongelmia. Noin kolmannes elintarvikealan pk-yrityksistä sai kasvatettua liikevaihtoaan. Tämä on ollut myös maailmanlaajuisesti nähtävissä koronakriisin aikana. (Suomen teollisuussijoitus 2020, 10,18.)

Kun yritysten tulot vähentyivät koronan aikana, pystyttiin yrityksissä itse tehdä kustannusten vähentämiseksi erilaisia toimia, jotka toimivat tietystikin myös muulloin, kun on tarvetta vähentää kustannuksia. Pk-yritysten käytetyimmät kustannusten vähentämiskeinot olivat huhtikuussa 2020 lomautukset. Toisena tulivat irtisanomiset, mutta niitä onneksi tehtiin huomattavasti vähemmän. Hyvin harvassa yrityksessä oli sovittu palkanalennuksia koronan alkuaikoina. Yritysten oli myös mahdollista neuvotella maksuehtoja ja vuokria uusiksi. (Suomen teollisuussijoitus 2020, 22.)

Kun ihmisten liikkuvuutta rajoitettiin ja heitä kehoitettiin pysymään kotona, moni asiakas siirtyi ostamaan tarvitsemansa verkosta. Koronan riskiryhmiin kuuluvat ja muutkin tekevät ruokaostoksensakin internetissä kauppojen verkkokaupoissa. Hasu (2020) huomioi blogissaan verkkotunnusten ja aputoimien määrän kasvun korona-kevään aikana. Moni yritys aloittikin viimeistään koronakriisin aikana verkkokauppa toiminnan. Koronakriisi innoitti myös keksimään uusia tapoja oman yritystoiminnan pyörittämiseen. Tällöin monessa yrityksessä syntyi tarve uudelle aputoiminimelle. (Hasu 2020.)

Koronavirus on aiheuttanut ongelmia Suomen taloudelle. Tästä syystä on olemassa monia erilaisia tukia ja helpotuksia yritysten eri yhteystahojen kautta. Suomen valtio on myöntänyt eri tahojen kautta yrityksille tukia. Talousvaikeuksissa olevia yrityksiä kehoitetaan ottamaan ensimmäisenä yhteyttä omaan pankkiinsa, sillä useat pankit ovat antaneet lyhennysvapaita ja maksuaikajoustoja. Tilanteen rauhoittuessa kesäksi osa pankeista ei enää myöntänyt niin helposti lyhennysvapaita, mutta on todennäköistä, että niitä saa, jos toinen koronavirusaalto tulee Suomeen. Finnvera joustaa myös lyhennysvapaiden ja maksuaikojen suhteen. Verottaja toimii myös joustavasti. Muun muassa yrityksen verolle voi hakea maksujärjestelyjä helpotetuina ehdoin. Alv-ilmoituksista ja veroilmoituksista ei peritä myöhästymismaksua esimerkiksi sairastumisen takia. Business Finland on ottanut käyttöön uuden tutkimus-, kehitys- ja innovaatiolainan, TKI-lainan, jonka tarkoituksena on auttaa yrityksiä pitämään työntekijät töissä ja toisaalta innostaa etsimään mahdollisuuksia uusien työpaikkojen tarjoamiseen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a.)

4.1 Kuntien yrityksiä auttavat toimet koronakriisissä

Kunnat ja kaupungit voivat auttaa alueensa yrityksiä monin tavoin koronakriisissä. Matalakynnyksinen keskusteluyhteys on tärkeintä sekä kunnan elinvoimaisuuden ja yritysten toiminta mahdollisuuksien turvaamiseksi. Hankintojen osalta kuntien tulisi edelleen hankkia tarvitsemansa tuotteet ja palvelut, jotta alueen työpaikat voitaisiin turvata. Kuitenkin hankinnoissa voidaan käyttää muun muassa nopeutettua hankintajärjestelyä. Hankinnoissakin yritysten ja kaupunkien/ kuntien kannattaa keskustella avoimesti, sillä yrityksellä voi olla vaikeuksia hankkia tarvittavia materiaaleja ja kunnan talous ei välttämättä kestä isoja hankintoja suurentuneiden terveydenhuoltomenojen takia. Sopimuksista tulee pitää kiinni, mutta avoin keskustelu mahdollisista viivästyksistä on tarpeen. (Kuntaliitto 2020.)

Kunnat voivat auttaa tiloissaan vuokralla olevia yrityksiä alentamalla vuokria väliaikaisesti ja joustamalla maksujen eräpäivien kanssa. Muillekin yritysten suorituksille voidaan antaa maksuajan pidentystä. Kuntien maksusuoritusten tuleminen yrityksiin ajoissa on tärkeää, ja kuntien on olisi hyvä suorittaa maksut jo ennen eräpäivää. Sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavien yritysten kapasiteettia kannattaa kuntien käyttää hyväksi korontilanteessa. Yksityisiltä palvelun tarjoajilta voidaan ostaa joko koronapotilaiden hoitoon liittyviä palveluita tai vaihtoehtoisesti niin kutsuttujen puhtaiden potilaiden palveluita. Palveluseteleiden myöntämistä tulisi jatkaa samaan tapaan kuin normaalioloissa. Vaikka koronakriisin akuutti vaihe on ohi, voi joillakin yrityksillä olla edelleen taloudellisia vaikeuksia, jolloin kunnan toimet yrityksen auttamiseksi ovat edelleen tärkeitä. Samalla kuntien ja yritysten kannattaa valmistautua mahdolliseen toiseen aaltoon. (Kuntaliitto 2020.)

4.2 Nykytilanne

Opinnäytetyön tutkimus valmistui kesällä 2020, jolloin myös kirjoitettiin tilanne kuvaus koronakriisistä. Suomi vaikuttaisi selvinneen ensimmäisestä korona-aallosta paremmin kuin muut EU maat. Suomen bruttokansantuote laski vain 6,4 % vuoden toisella neljännekselle, kun EU-maiden yhteenlaskettu bruttokansantuote putosi 14,1 %. Suomen parempaan selviytymiseen on vaikuttanut osaltaan terveydenhuoltojärjestelmämme, väestötiheys, talouden rakenne sekä maassamme oleva digitalisaation aste, joka mahdollisti monille etätyön. Koronakriisin pelättiin aiheuttavan konkurssiaallon, mutta sitä ei onneksi tapahtunut. Yrittäjien kekseliäisyys ja erilaiset tukitoimet varmasti auttoivat yrityksiä selviytymään tois- taiseksi. Nyt on huomattu, että päivittäistavarakaupan lisäksi peli- ja ohjelmistoalojen yritykset ovat saaneet liikevaihtoaan kasvatettua, mikä johtuu ihmisten lisääntyneestä kotona viettämästä ajasta. Kotona

vietetyn ajan lisääntyminen näkyy myös kodintekniikan, puutarha-alan ja rautakauppojen liikevaihdon kasvamisena. (Tilastokeskus 2020.)

Työllisyys lukuja tarkasteltaessa huomataan tehtyjen työtuntien vähentyneen 6,4 % vuoden toisella neljänneksellä. Samalla työttömiä on 47 000 enemmän kuin edellisen vuoden vastaavalla neljänneksellä. Varsinkin nuorten työllistymisessä näkyvät koronakriisin vaikutukset. Lomautusten määrä kasvoi selkeästi maaliskuusta lähtien. Toukokuussa lomautettujen määrä alkoi laskea, ja suurimmillaan määrä oli huhtikuussa. Kesällä osittain puretut liiketoiminnan rajoitukset palauttivat kuluttajien luottamusta ja paransivat taloustilannetta nopeasti. Kotimaan matkailu oli erittäin suosittua kesän aikana. Se osaltaan helpotti monien matkailuun liittyvien toimialojen tilannetta huomattavasti. (Tilastokeskus 2020.)

Hintojen nousuun koronakriisi ei juurikaan vaikuttanut, vain ruuan hinta on kohonnut hieman. Tämä maltillinen inflaatio on mahdollistanut kuluttajien ostovoiman ylläpitämisen kesän ajan. Inflaation maltillisuuteen vaikutti suuresti öljyn hinnan laskeminen sekä hotellihuoneiden halpeneminen ja asuntolainojen keskikoron aleneminen. Inflaatiota kiihdytti savukkeiden, rahapelien ja korvattavien reseptilääkkeiden kallistuminen. Julkinen talous on kärsinyt koronakriisistä runsaasti, sillä menot ovat kasvaneet runsaasti ja samalla tulot ovat vähentyneet. (Tilastokeskus 2020.)

4.3 Tulevaisuus

Kuluttajien ja yritysten luottamus talouteen on nousemassa. Samalla kuitenkin teollisuuden tilaus määrät ovat pienentyneet ja ulkomaankauppa on vähentynyt jatkuvasti (Tilastokeskus 2020). Kesän aikana euroalueella talous otti kasvupyrahdyksen, joka kuitenkin hiipui, ja nyt talous kohenee hitaasti. Koronakriisistä toipumiseen vaikuttavat monet tekijät, joista tärkeimpinä maan talouden lähtötilanne ja talouden rakenne. Toipumiseen vaikuttaa myös suuresti mahdollisen rokotteen ja/tai tehokkaan hoitokeinon löytäminen. Myös kuluttajien luottamus talouteen vaikuttaa tilanteeseen. Jos ihmiset uskaltavat kuluttaa ja yritykset uskaltavat investoida, saadaan talous nopeammin kasvuun. Myös päättäjien toimenpiteillä on suuri merkitys eli sillä, minkälaisia talouspoliittisia toimenpiteitä tullaan tekemään. (Euro ja Talous 2020)

Vaikka konkurssiaalto saatiin estetyksi, emme voi olla varmoja, onko sellainen vielä edessä. Euroopan alueella tehtiin suuria, ennennäkemättömiä talouspoliittisia toimia, jotta talous saatiin kriisin akuuttivai-

heessa estettyä massatyöttömyys ja konkurssiaalto. Kuitenkin tilanne on uusi ja erilainen, joten tulevaisuuden ennustaminen on vaikeaa. Mahdollinen toinen aalto myös huolestuttaa yrityksiä ja ihmisiä ja vaikuttaa talouden kasvuun. Pelkona on, että koronakriisi hidastaa tuottavuuden kasvua ja kasvattaa euroalueen maiden eroavaisuuksia. On myös mahdollista, että euroalueella jäädään pitkäksi aikaa hitaan talouskasvun vaiheeseen ja inflaation paheneminen kiihtyy. Kaikki on kuitenkin mahdollista. (Euro ja talous 2020)

5 KYSELY YRITYSTEN JA KUNNAN YHTEISTYÖSTÄ

Kysely tehtiin yhteistyössä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien kanssa. Kyselyssä oli tarkoitus selvittää, mitä mieltä kuntapäättäjät ovat kuntien ja yritysten yhteistyöstä. Samalla selvitettiin kuntien yrittäjä ystävällisyyttä ja mahdollisia muutoksia, joita siinä on tapahtunut. Tarkoitus oli myös muistuttaa kuntia ja kaupungeja yrittäjien tarpeista ja toimista, joilla on mahdollista saada lisää yrityksiä kuntiin. Kuntien yrittäjäystävällisyydellä on kuntaa itseään hyödyttävät seuraukset, sillä alueen yritysten määrän lisääntyminen ja yritysten koon kasvu tuo kunnalle ja kaupungille verotuloja sekä uusia asukkaita, jotka työllistyvät kunnan alueella. Jo päätösten teon valmistelussa yritysten tarpeiden huomiointi auttaa yrityksiä ja auttaa yrittäjäystävällisempään suuntaan kunnan tai kaupungin toimintaa.

5.1 Suomen Yrittäjät

Suomen Yrittäjät on Suomen elinkeinoelämän suurin yrittäjäjärjestö, joka on toiminut vuodesta 1996 lähtien. Tarkoituksena Suomen Yrittäjillä on tarjota vaikutuskanava kunnalliseen, alueelliseen ja valtakunnalliseen päätöksen tekoon ja vaikuttamiseen. Samalla toimitaan vaikutuskanavana myös toimialakohtaisesti. Suomen Yrittäjien keskusjärjestöön kuuluu yli 115 000 jäsenyritystä, joista 90 000 on työnantajayrityksiä. Suomen Yrittäjät koostuu noin 400 paikallisyhdistyksestä, 20 aluejärjestöstä ja 60 toimialajärjestöstä. (Suomen Yrittäjät, 2020d.)

Jäsenistä suurin osa on yksinyrittäjiä, joita on noin 57 %. Seuraavaksi suurin ryhmä on 2–3 hengen yritykset, joiden määrä jäsenistä on noin 21 %. Suurin osa jäsenyrittäjistä on miehiä. Yrittäjien ikäryhmistä 51–60-vuotiaat ovat suurin (33 % jäsenmäärästä), toisena tulee 41–50-vuotiaat (26 % jäsenistä). Jäsenyritysten toimialoista selkeästi suurimpana on palvelut (52 %), jonka jälkeen tulee kauppa (17 %), ja rakentaminen (18 %), lähes tasoissa. Jäsenyrittäjien yritysmuodoista selkeästi suurin osa on osakeyhtiöitä (60 %), toisena tulevat yksityiset elinkeinoharjoittajat (29 %). Yrittäjien koulutustaustana on yleisimmin ammatillinen tutkinto tai opistotasoinen tutkinto. (Suomen Yrittäjät 2020d.)

Suomen Yrittäjien tavoitteena on parantaa yrittämisen olosuhteita ja yrittäjien asemaa Suomessa sekä tehdä Suomesta maailman paras maa yrittäjille. Suomen Yrittäjien toiminnan perusarvoja ovat rohkeus, luotettavuus ja uusiutuminen. Järjestö pyrkii parantamaan yrittäjien asemaa aloitteellisesti, perustaen kannanotot tosiasioihin ja ottamalla huomioon yhteiskunnallisen kokonaisuuden. Toimintaympäristöjen

muuttuessa ja uusiutuessa Suomen Yrittäjät arvioivat ratkaisuja uudelleen muuttuneessa toimintaympäristössä. (Suomen Yrittäjät 2020b.)

5.2 Keski-Pohjanmaan Yrittäjät

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät on Suomen Yrittäjien aluejärjestö, jolla on ikää noin 80 vuotta. Järjestö toimii kolmen maakunnan alueella: koko Keski-Pohjanmaa, eteläisissä kunnissa Pohjois-Pohjanmaalla ja pohjoisissa kunnissa Pohjanmaan rannikolla. Yhteensä heidän toiminta-alueellaan on 19 kuntaa ja kaupunkia. Jäsenyhtymisiä Keski-Pohjanmaan yrittäjillä on noin 2400. Kuten muihinkin järjestöihin liittymällä, myös Keski-Pohjanmaan Yrittäjiin liittymällä saa erilaisia monipuolisia jäsenetuja, joista mainittakoon yhteistyö- ja yhdessäoloverkosto, puhelin neuvonta yritystoiminnan ongelmiin, sekä vaikutuskeino yrityksen etujen ajamiseen. Lisäksi järjestetään erilaisia koulutuksia. (Järkkälä 2020.)

Keski-Pohjanmaan Yrittäjillä on 22 paikallisyhdistystä, joiden tehtävänä on rakentaa ja ylläpitää paikalliskunnan yrittäjien verkostoa ja olla mukana kunnan päätöksenteon yrittäjäystävällisemmäksi muuttamisessa. Yhteistyötä tehdään ELY-keskusten, elinkeinoyhtiöiden, maakuntaliittojen sekä oppilaitosten kanssa, kuntia ja kaupungeja unohtamatta. Keski-Pohjanmaan yrittäjät ovat neuvotelleet jäsenilleen lukuisia lisäetuja, valtakunnallisten etujen lisäksi. Paikallisia etuuksia on tietyistä hotelleista saatavat alennukset ja omat parkkipaikat Kruunupyyn lentokentällä, ja lisäksi on paljon muita paikallisista yrityksistä saatavia alennuksia. Koronakriisistä löytyy kattava tieto ja linkkipaketti Keski-Pohjanmaan Yrittäjien kuin myös Suomen Yrittäjien sivuilta. (Keski-Pohjanmaa Yrittäjät.)

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät Ry:n toimintaa ohjaa toimitusjohtajan lisäksi hallitus, joka koostuu alueen paikallisyhdistysten nimeämistä edustajista. Hallitukseen kuuluu yksi puheenjohtaja, kolme varapuheenjohtajaa sekä 17 varsinaista jäsentä, joilla kaikilla on varajäsen. Keski-Pohjanmaan yrittäjillä on paljon paikallisyhdistyksiä, mistä johtuen heidän hallituksessaan on vuosittain puolet erovuorossa. Tarvittaessa hallitus asettaa pysyviä ja tilapäisiä valiokuntia, toimikuntia sekä muita tarpeelliseksi katsottuja toimielimiä. (Keski-Pohjanmaa Yrittäjät.)

5.3 Kyselyn toteuttaminen

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ovat toteuttaneet kuntakyselyn toimialueensa yrityksille ja kunnille myös vuosina 2014–2015 ja 2017. Nyt kyselyssä käytettiin eri kysymyksiä, sillä Suomen Yrittäjät ovat teettivät aiemmin yrittäjille kyselyn, johon Keski-Pohjanmaan Yrittäjät haluavat kuntien/kaupunkien mieltäpitoon. Yrityksillä teetetävän kyselyn kysymykset muutettiin kunnan päättäjille sopiviksi. Kysely tehtiin ja aineisto kerättiin Webropol-ohjelmalla. Tieto kyselystä lähetettiin vastaajille sähköpostina. Saate kirje sähköpostiin tehtiin tiiviissä yhteistyössä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien toimitusjohtajan Mervi Järkkälän kanssa. Vastaajiksi valittiin kuntien omistamien elinkeinoyritysten työntekijät ja kaikki kunnan/kaupunginjohtajat Keski-Pohjanmaan Yrittäjien vaikutus alueella. Elinkeinotoimijoiksi tässä tapauksessa luettiin kuntien omistamien elinkeinoyhtiöiden hankehenkilöt sekä yritysneuvojat.

Kysymysten haluttiin olevan samankaltaisia kuin Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa, jotta vastauksia voidaan vertailla Keski-Pohjanmaan osalta. Kyselyyn lisättiin myös vielä lopuksi kysymyksiä siitä, miten nykyisessä tilanteessa kunnat pyrkivät tukemaan yrityksiä. Koronaviruksen takia monien yritysten asiakasmäärät ovat pudonneet jopa olemattomiksi. Ihmisten liikkumisen vähentymisen lisäksi asiakkaat pelkäävät miten koronavirus vaikuttaa maailman talouteen ja sitä kautta kuluttajien omaan talouteen.

Lähetetty kysely oli paljon pidempi ja sisältää paljon enemmän kysymyksiä, sillä se tehtiin toimeksiantajan toiveiden mukaisesti. Opinnäytetyössäni käsittelen vain niitä osioita, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiini. Avoimien kysymysten vastauksia oli vähän, ja ne olivat kyselyssä mukana, jotta toimeksiantaja sai lisätietoa. Tässä opinnäytetyössä keskitytään vastausten kokonaisuuden kvantitatiiviseen analyysiin.

5.3.1 Kvalitatiivinen vai kvantitatiivinen

Tutkimukset voidaan jakaa kvantitatiivisiin ja kvalitatiivisiin tutkimuksiin. Jako on karkea, sillä molemmissa voi olla osia toisesta. Se kumpaa tutkimusta käytetään, riippuu tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä. Kvalitatiivinen tutkimus eli laadullinen tutkimus on perusta kvantitatiiviselle eli määrälliselle tutkimukselle. Kvalitatiivinen tutkimus tutkii itse ilmiötä eli tutkimuksen kohdetta sekä sitä, mikä ilmiöön vaikuttaa ja eri muuttujien välisiä riippuvuussuhteita. Kvalitatiivisella tutkimuksella hankitaan perustietoa tutkimuksen kohteesta, jotta sitä voidaan ymmärtää. Kvantitatiivinen tutkimus eli määrällinen tutkimus

voidaan toteuttaa, kun on tarpeeksi tietoa tutkittavasta asiasta. On tiedettävä mitä mitataan. Kvantitatiivinen tutkimus toteutetaan yleensä kyselylomakkeella, johon tutkimuksen mittarit muutetaan kysymyksiksi kohderyhmälle. (Kananen 2011, 12-15.)

Kun käytetään molempia tutkimuksia samaan aikaan, puhutaan triangulaatiosta eli monimenetelmäisestä tutkimuksesta. Kun käytetään molempia tutkimuksia, voidaan toisen heikkouksia korvata toisen tutkimuksen vahvuuksilla. Esimerkiksi kvalitatiivinen tutkimus saa varmuutta kvantitatiivisen tutkimuksen tarkoista säännöistä. Molempien tapojen käyttö on tietenkin haasteellisempaa, ja molemmat tutkimustavat on tunnettava ja osattava ennen aloittamista. Aina kun käytetään useampaa tutkimustapaa, kasvaa tutkimukseen menevän ajan määrä, ja samalla kasvaa myös mahdollisuus virheisiin ja pinnallisiin tuloksiin, jos aikaa ei käytetä jokaiseen tutkimustapaan tarpeeksi. (Kananen 2008, 25-27.)

5.3.2 Tutkimuksen eteneminen

Tässä opinnäytetyössä toteutettava tutkimus oli selkeästi kvantitatiivinen, jossa kuitenkin oli joitakin avoimia kysymyksiä, jotka olivat kvalitatiivisia. Kvalitatiivisilla kysymyksillään pyritään tutkimuksessa saamaan lisätietoa kyselystä ja kysytyistä asioista. Koronavirustilanne on uusi sekä yrityksille että kunnille, josta tarvitaan kvalitatiivista tietoa. Siksi tilanteesta kysyttiin myös avoimella kysymyksellä. Tutkimusta suunniteltaessa on aluksi päätettävä, mitä tutkitaan ja miten. Luodaan siis mittarit. Mittareita luotaessa tulee arvioida validiteettia, reliabiliteettia ja relevanssia eli mittareiden pätevyyttä, pysyvyyttä ja tutkittavan asian oleellisuutta. Toisin sanoen mittareiden on mitattava oikeita asioita ymmärrettävästi ja edullisesti sekä mittaustulosten on oltava pysyviä ja luotettavia sekä tutkimuksen kohteen on oltava oleellinen ja tärkeä. (Kananen 2011, 54.)

Tässä opinnäytetyössä tutkimuksella arvioitiin kuntien ja yritysten yhteistyötä kuntien näkökulmasta. Tutkimuskohde on tärkeä varsinkin yrityksille, mutta samalla myös muistutetaan kuntia yritysten tärkeydestä ja saadaan tietoa kuntien asenteista yrityksiä kohtaan. Tutkimuksen kohde on siis relevanssi. Tutkimuksen validiteetti valittiin yhdessä toimeksiantajan kanssa ja muutamia kysymyksiä muun muassa koronavirustilanteesta lisättiin toimeksiantajan toivomuksesta, jotta saadaan heille tärkeää tietoa lisää. Tutkimuksen reliabiliteettia tarkastellessa, voidaan todeta, että tutkimus on uusittavissa samoin tuloksin, mutta vain lyhyellä aikavälillä. Tutkimuksessa pyydetään vastaajaa arvioimaan tilannetta kahden viime vuoden ajalta, jolloin tulokset voivat muuttua parin vuoden välein. Tulosten muuttuminen positiivisempaan suuntaan on yksi tutkimuksen tavoitteistakin. Tutkimustulokset kerätään webropol-

ohjelmalla, jolloin inhimillisten virheiden esiintyminen pienenee, koska tuloksia ei tarvitse käsin syöttää ohjelmistoon. Tutkimus tehdään ja toimitetaan vastaajille internetin välityksellä, joten se on edullinen.

Tutkimuksessa ensimmäisenä oleva kysymys on strukturoitu monivalintakysymys, johon voi valita useamman paikkakunnan, koska elinkeinoyhtiöiden toimijat voivat hoitaa useamman kunnan asioita. Koronakriisiä koskevat kysymykset ovat myös yksinkertaisia strukturoituja kysymyksiä. Muut kysymykset ovat asteikkokysymyksiä, joissa käytetään Stapelin asteikkoa, jossa -2 tarkoittaa huonontunut merkittävästi ja 2 on vastakohta, joka tarkoittaa parantunut merkittävästi. Keskellä asteikkoa on 0, jonka voi valita, jos tilanne ei ole muuttunut viimeisen kahden vuoden aikana. (Kananen 2011, 30-35.) Kyselyssä oli myös muutama avoin kysymys, joilla kerättiin tarkempaa tietoa käsiteltävästä asiasta.

6 KUNTABAROMETRI 2020 TULOKSET

Kysely lähetettiin sähköpostilla 61 valitulle elinkeinotoimijalle ja kunnan-/kaupunginjohtajalle, ja vastaus saatiin 31 henkilöltä. Yksi henkilö saattoi vastata useamman kunnan puolesta samalla kertaa, jos oli useamman kunnan elinkeinotoimija. Tällä tavoin vastauksia saatiin yhteensä 46 kappaletta. Kysely lähetettiin kaksi kertaa. Lisäksi 25.5-7.6.2020 välisellä ajalla soitettiin kunnan-/ kaupunginjohtajille sekä elinkeinotoimijoille ja muistutettiin vastaamisesta.

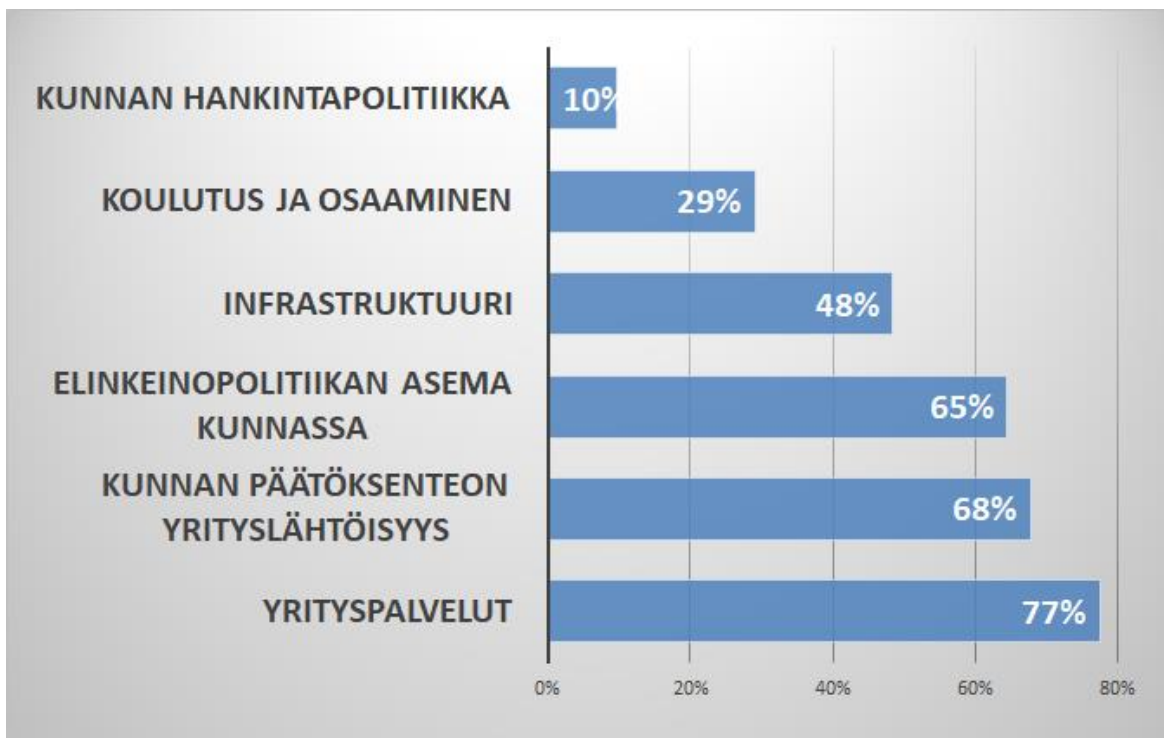
TAULUKKO 1. Tutkimukseen vastanneet kunnat.

Alavieska	Nivala
Haapajärvi	Pedersöre
Halsua	Perho
Kalajoki	Reisjärvi
Kannus	Sievi
Kaustinen	Toholampi
Kokkola	Veteli
Kruunupyy	Ylivieska
Lestijärvi	

Lähes kaikista Keski-pohjanmaan Yrittäjien toimialueen kunnista saatiin vastaus. Vain Luodosta ja Pietarsaaresta ei saatu vastauksia ollenkaan (TAULUKKO 1). Tutkimuksen tulosten analyysissä vastaajien vastauksia käsitellään kokonaisuutena.

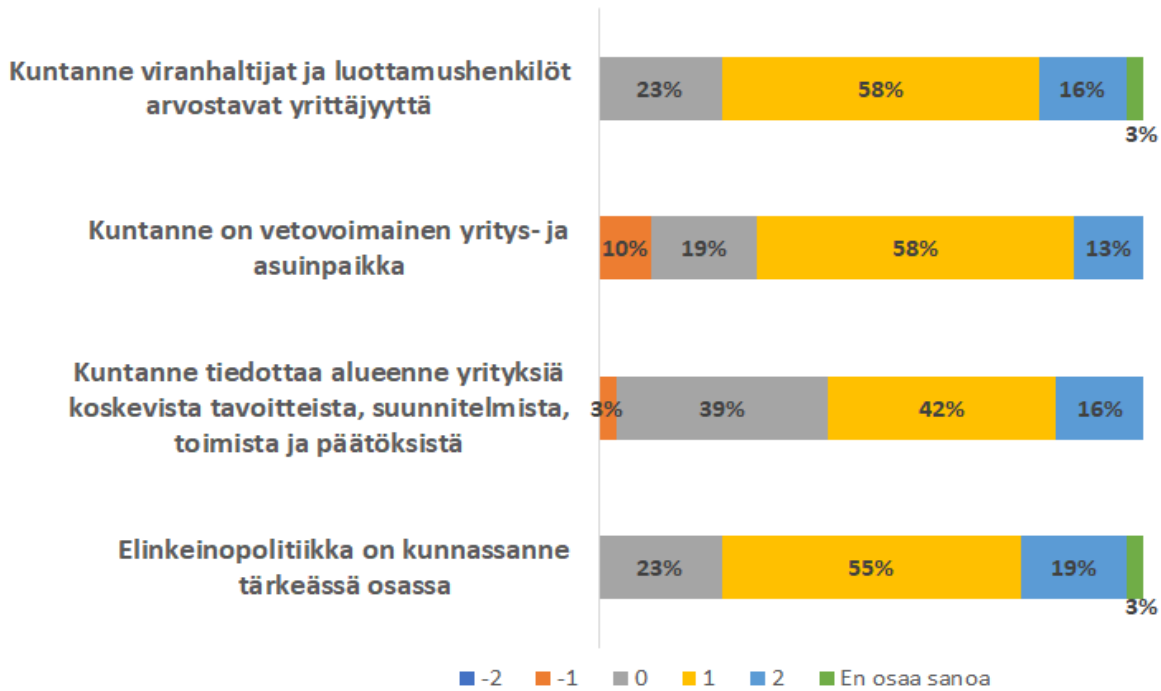
6.1 Elinkeinpolitiikan asema kunnassa

Yritystävällistä kuntaa ajatellen vastaajat kokevat tärkeimmiksi elinkeinopolitiikan osa-alueiksi tarjotut yrityspalvelut ja päätöksenteon yritysälhtöisyyden. Vähiten yrittäjystävällisyyteen heidän mielestään vaikuttaa hankintapolitiikka. (KUVIO 1.)

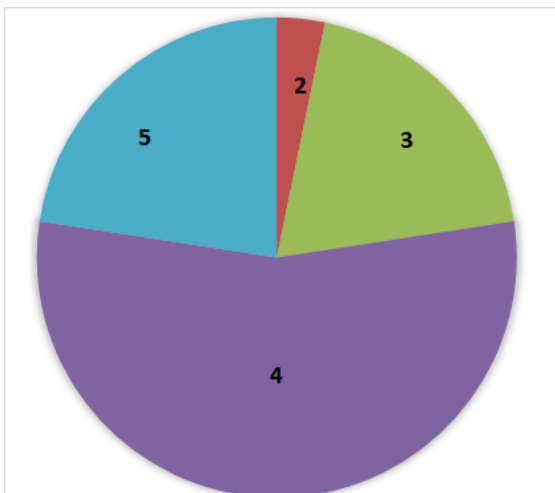
KUVIO 1. Yritystävällisen kunnan elinkeinopolitiikan tärkeimmät osa-alueet

Kuntapäätäjät selkeästi arvostavat yrittäjyyttä enemmän. Tämä näkyy myös tiedottamisessa, sillä kunnat tiedottavat entistä paremmin yrityksiä heitä koskevista tavoitteista, suunnitelmista, toimista ja päätöksistä. Vastaajat kokevat enimmäkseen kuntiensä parantaneen vetovoimaisuuttaan, toki pieni osa kokee vetovoimaisuuden heikentyneen. (KUVIO 2.)

KUVIO 2. Elinkeinopolitiikan asema kunnassa (-2= Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan, -1= Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan, 0= Pysynyt ennallaan, 1= Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2= Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan.)

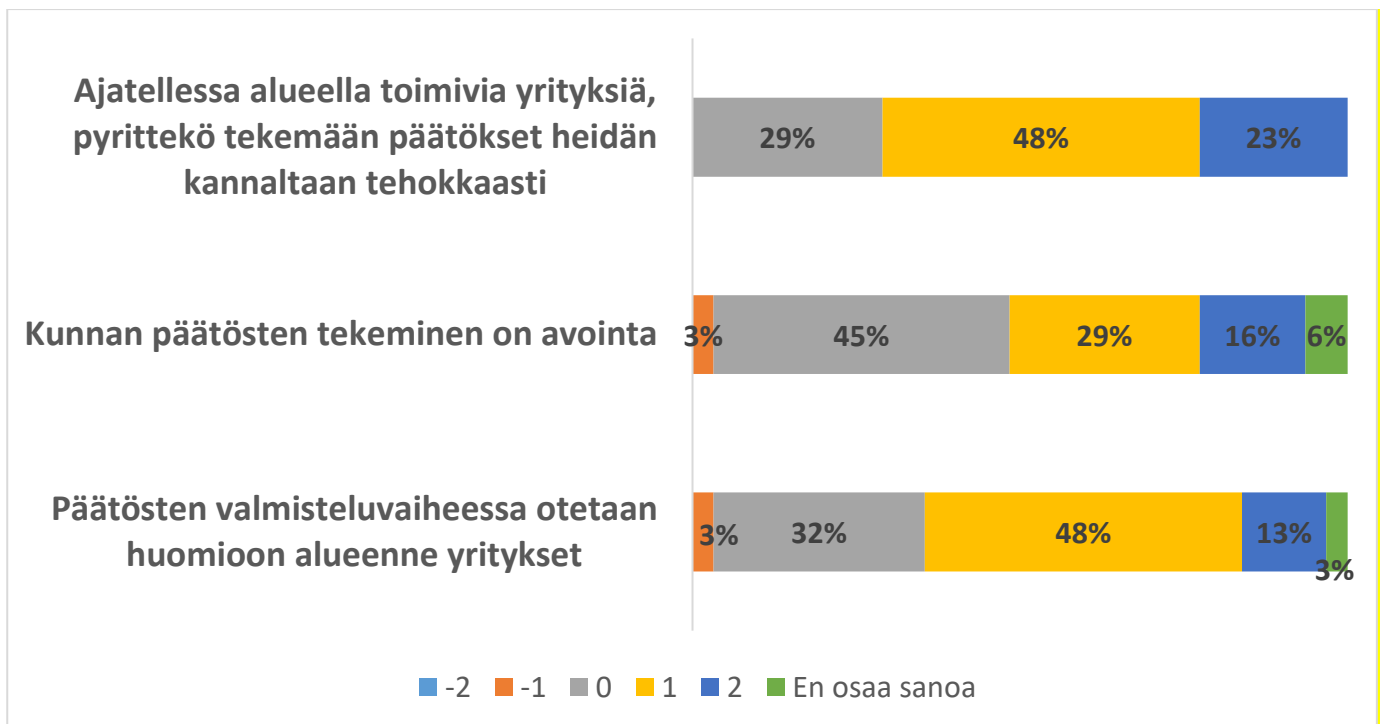
Elinkeinopolitiikan asema kunnassa sai vastaajilta kokonaisarvosanan 4. Kokonaisarvosana kertoo, että vastaajien mielestä elinkeinopolitiikan asema Keski-Pohjanmaan Yrittäjien toimialueen kunnissa on hyvällä tasolla. Arvosanan pyydettiin antamaan asteikolla 1-5. Elinkeinopolitiikan asema kertoo muun muassa siitä, miten tärkeänä kunnat pitävät kestäväää talouskasvua. (KUVIO 3.)

KUVIO 3. Elinkeinopolitiikan asema kunnassa, kokonaisarvosana

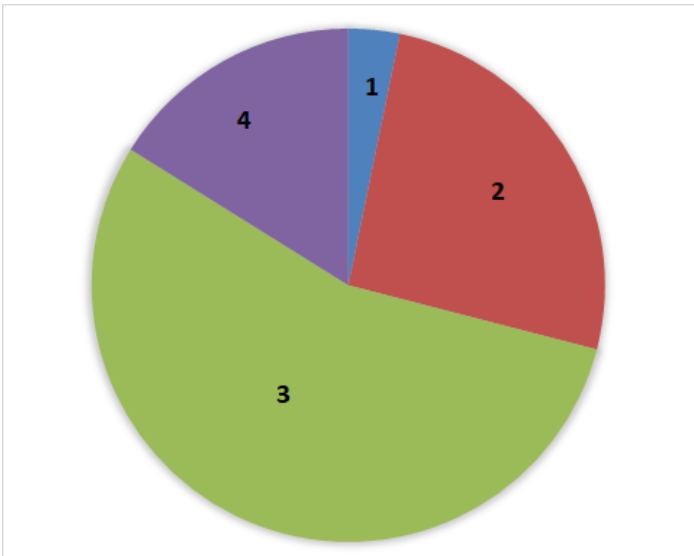
6.2 Kunnan päätöksenteon yrityslähtöisyys

Kunnissa on vastaajien mielestä selkeästi tehostettu alueen yritysten huomioimista ja päätöksenteon tehokkuutta. Viimeisen kahden vuoden aikana kuntien päätöksenteon avoimuus on vastausten perusteella jonkin verran parantunut, mutta enimmäkseen se on pysynyt ennallaan. Päätösten valmisteluvaiheessa yritykset otetaan vastaajien mukaan paremmin huomioon kuin ennen, vaikkakin noin 30 % vastaajista kokee tilanteen pysyneen ennallaan ja muutama prosentti kokee tilanteen jopa hieman huonontuneen. (KUVIO 4.)

KUVIO 4. Kunnan päätöksenteon yrityslähtöisyys (-2= Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan, -1= Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan, 0= Pysynyt ennallaan, 1= Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2= Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan.)

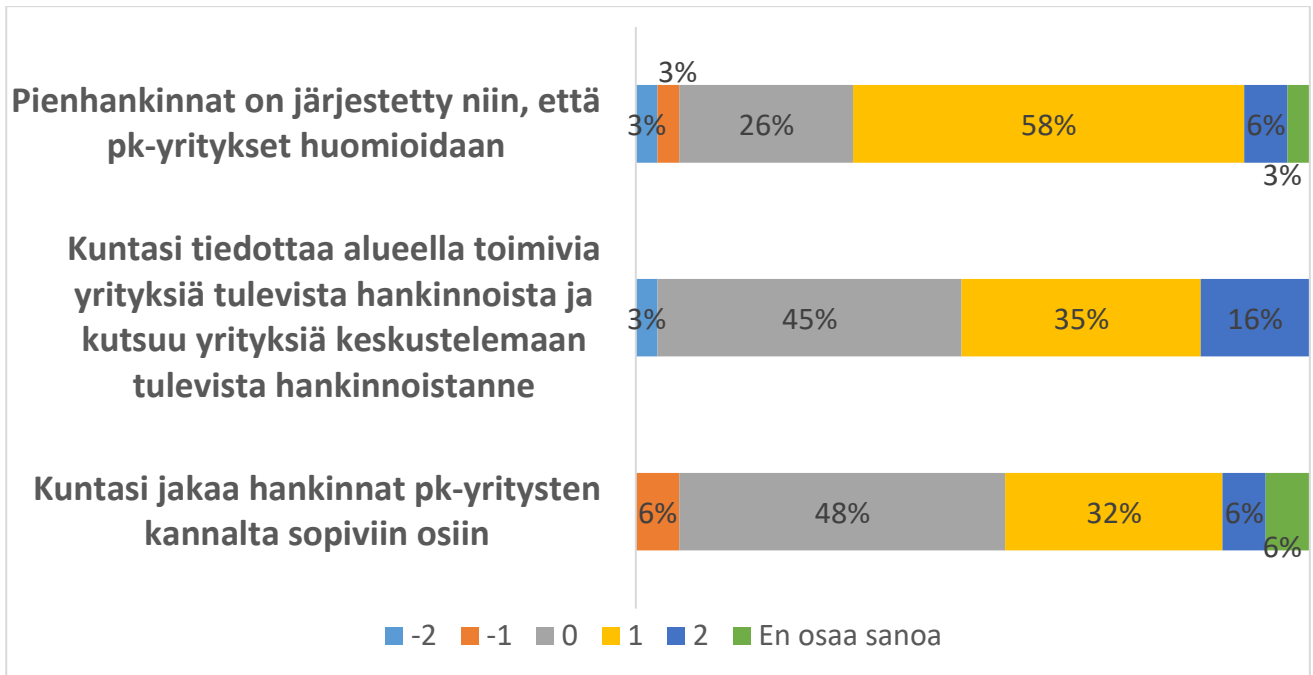
Päätöksenteon yrityslähtöisyyden keskiarvosana on 3,8. Suurin osa vastaajista kokee päätöksenteon yrityslähtöisyyden olevan kohtalaisella tasolla. Arvosana pyydettiin antamaan väliltä 1-5. Vastata saattoi myös en osaa sanoa. (KUVIO 5.)

KUVIO 5. Päätöksenteon yrityslähtöisyys, kokonaisarvosana

6.3 Hankintapolitiikka

Suurin osa vastaajista kokee, että kunnassaan pk-yritykset otetaan paremmin huomioon pienhankintoja tehdessä verrattuna kahden vuoden takaiseen tilanteeseen. Tiedottaminen on monien mielestä pysynyt ennallaan. Puolet vastaajista koki tiedottamisen parantuneen joko hieman tai reilusti. Selvää huonontumista tiedottamisessa ja keskustelemaan kutsumisessa koettiin myös. Lähes 40 % vastaajista koki kuntansa jakavan hankinnat paremmin pk-yrityksille sopiviin osiin paremmin kuin aiemmin. Selkeästi suurin osa koki tilanteen hankintojen jakamisessa pysyneen samana. 6 % vastasi tässä tilanteessa tilanteen huonontuneen viimeisen kahden vuoden aikana. (KUVIO 6.)

KUVIO 6. Kunnan hankintapolitiikka (-2= Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan, -1= Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan, 0= Pysynyt ennallaan, 1= Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2= Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan.)

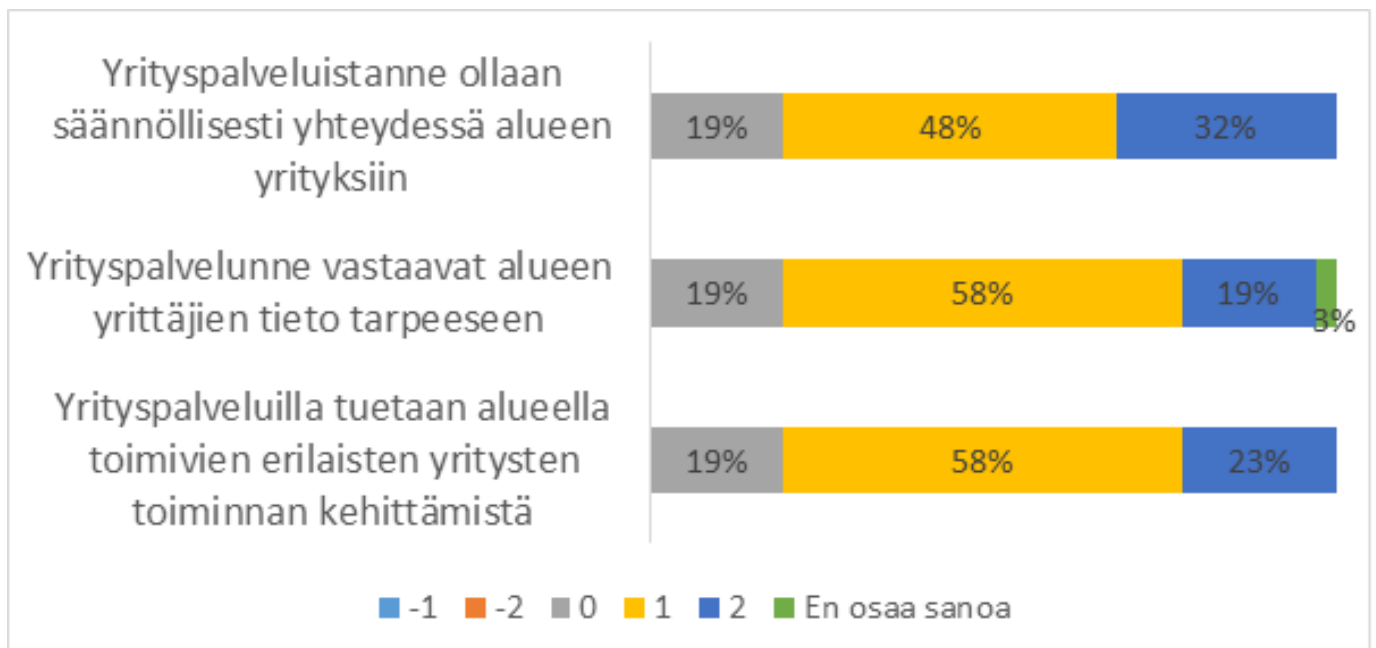
Elinkeinotoimijoita ja päättäjiä pyydettiin antamaan hankintapolitiikalleen arvosan 1-5 väliltä. Saatiin keskiarvosanaksi 3,7. Vastaajat kokevat kuntien hankintapolitiikan olevan hyvällä tasolla, mutta parantamisen varaa ilmeisesti on. (KUVIO 7.)

KUVIO 7. Kunnan hankintapolitiikka, kokonaisarvosana

6.4 Yrityspalvelut

Yrityspalveluihin ja niiden laatuun on selkeästi panostettu kunnissa. Kaikkien väittämien osalta vastaajat arvioivat tilanteen parantuneen jonkin verran tai huomattavasti viimeisen kahden vuoden aikana. Joidenkin vastaajien mielestä yrityspalveluista ei oteta useammin yhteyttä yrittäjiin. Yrittäjien tieto tarpeeseen vastaaminen ja yritysten toiminnan kehittämisen tukeminen ei ole muuttunut viimeisen kahden vuoden aikana. (KUVIO 8.)

KUVIO 8. Yrityspalvelut (0= Pysynyt ennallaan, 1= Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2= Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan.)

Vastaajia pyydettiin valitsemaan kolme käytetyintä yrityspalvelua. Selkeästi käytetyin palvelu on aloittavan yrittäjän palvelut. Vahvana kakkosena tuli rahoitus- ja investointineuvonta. Kolmanneksi käytetyimmän sijan jakavat yritysten tilaratkaisut ja koulutukset. Vähiten vastaajien mukaan käytetään yrittäjien digivalmiuksien kehittämistä. (KUVIO 9.)

KUVIO 9. Yrityspalveluiden käyttö

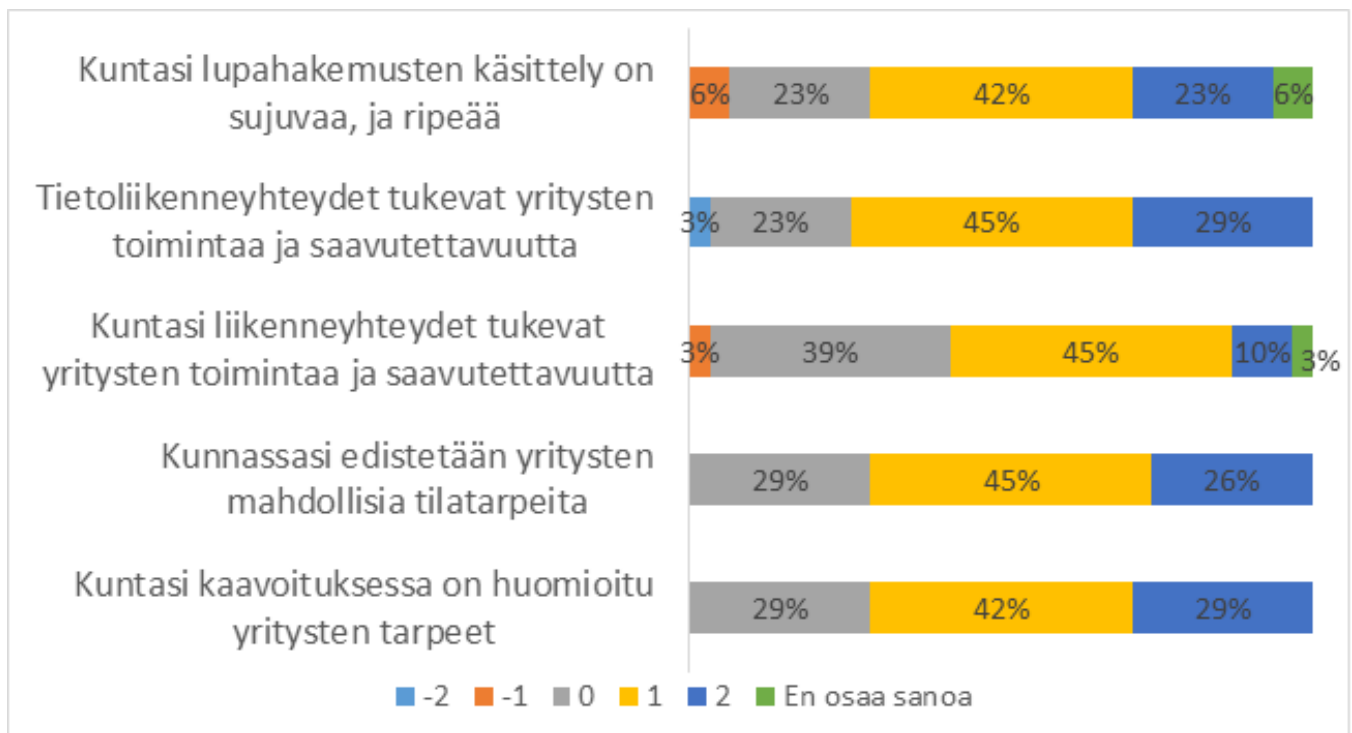
Kun vastaajia pyydettiin antamaan kuntansa yrityspalveluille kokonaisarvosana, saatiin keskiarvosanaksi 4,3. Vastaajien mukaan yrityspalvelut Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueella ovat selkeästi hyvällä tasolla. (KUVIO 10.)

KUVIO 10. Yrityspalvelut, kokonaisarvosana

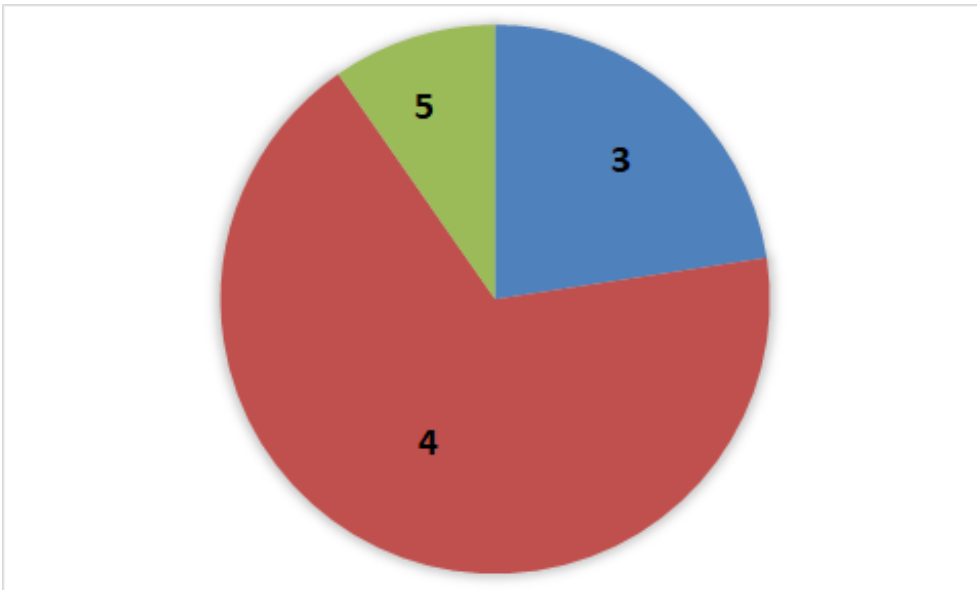
6.5 Infrastrukturi

Kaiken kaikkiaan infrastrukturi on parantunut viimeisen kahden vuoden aikana. Lupa-asioiden käsittelyä on sujuvampaa ja ripeämpää 65 % mielestä. Myös huonontumista lupa-asioiden ripeydessä ja sujuvuudessa on vastaajien mielestä ollut viimeisen kahden vuoden aikana. Kuntien liikenneyhteydet ja tietoliikenneyhteydet ovat parantaneet yritysten saavutettavuutta. Joidenkin vastaajien mukaan tilanne on pysynyt samana. Tietoliikenneyhteyksissä on myös vastaajien mielestä ollut huonontumista. Kunnat huomioivat yritystentilarpeet paremmin ja muihin yritysten tarpeisiin reagoidaan paremmin kaavoituksessa kuin aikaisemmin. Kaavoituksessa ja lupa-asioissa vastaajien mielestä huomioidaan yritysten tarpeet hyvin. (KUVIO 11.)

KUVIO 11. Infrastrukturi (-2= Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan, -1= Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan, 0= Pysynyt ennallaan, 1= Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2= Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan.)

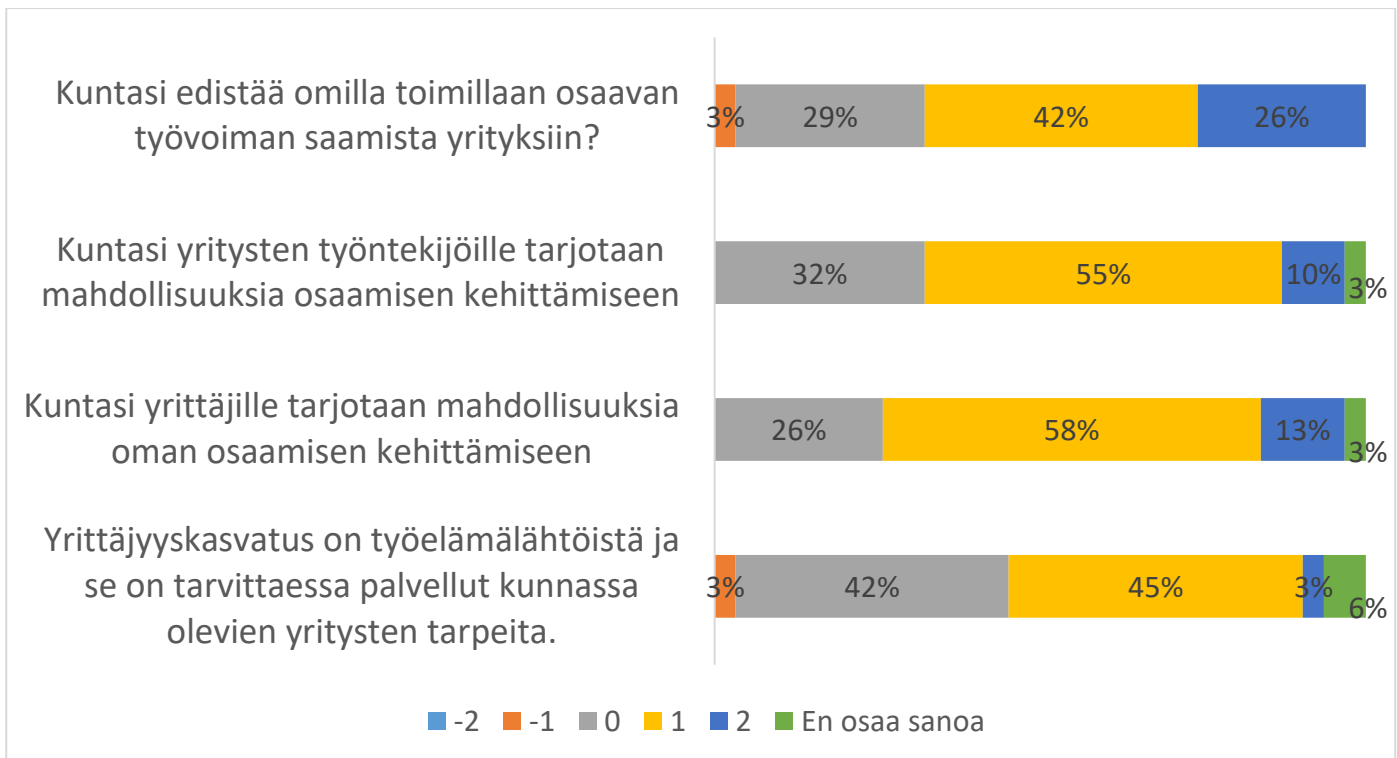
Infrastruktuurin kokonaisarvosana on 3,9. Vastaajat kokevat Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueella kuntien infrastruktuurin olevan hyvällä tasolla. Infrastruktuurilla tuetaan yritysten saavutettavuutta ja toimintaa hyvin. (KUVIO 12.)

KUVIO 12. Infrastrukturi, kokonaisarvosana

6.6 Koulutus ja osaaminen

Lähes kaikkien vastaajien mukaan yrityksille tarjotaan koulutuksia, jotka parantavat työvoiman osaamista. Myös itse yrittäjille on tarjolla entistä paremmin mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen. Vastaajat ovat kokeneet viimeisen kahden vuoden aikana kuntien edistäneen osaavan työvoiman saantia yrityksiin. Samalla on kehitetty yrittäjäyyskasvatusta, joka palvelisi hyvin yritysten tarpeita. Vastaajien mukaan kuntien omat toimet enimmäkseen auttavat osaavan henkilökunnan saamisessa yrityksiin. (KUVIO 13.)

KUVIO 13. Koulutus ja osaaminen (-2= Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan, -1= Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan, 0= Pysynyt ennallaan, 1= Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2= Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan.)

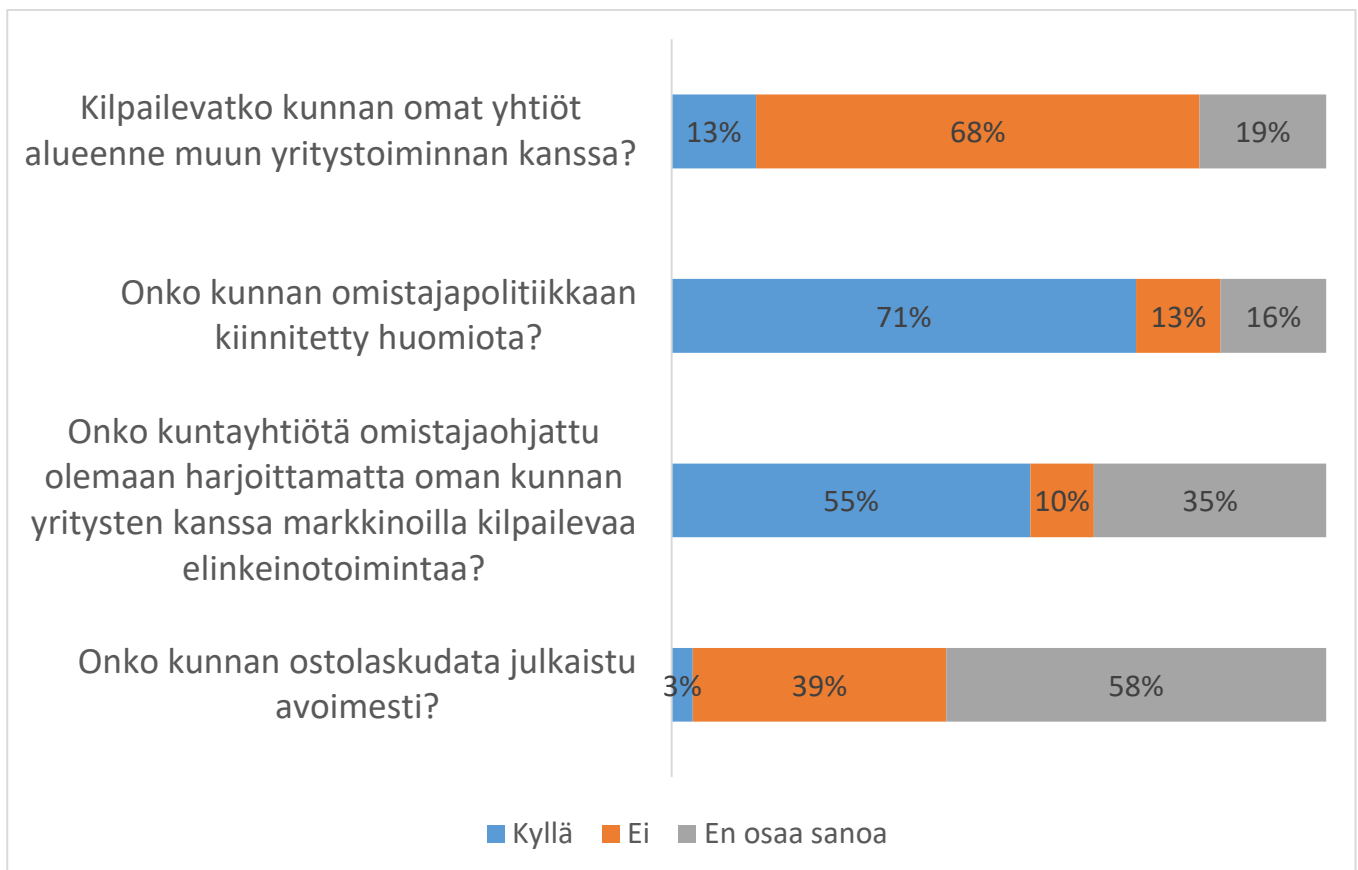
Koulutus ja osaaminen sai tutkimuksessa kokonaisarvosanan 3,8, joka on lähelle hyvä, kun arvosana pyydettiin antamaan väliltä 1-5. Monen vastaajan mielestä kuitenkin koulutusta ja osaamista voitaisiin parantaa. (KUVIO 14.)

KUVIO 14. Koulutus ja osaaminen, kokonaisarvosana

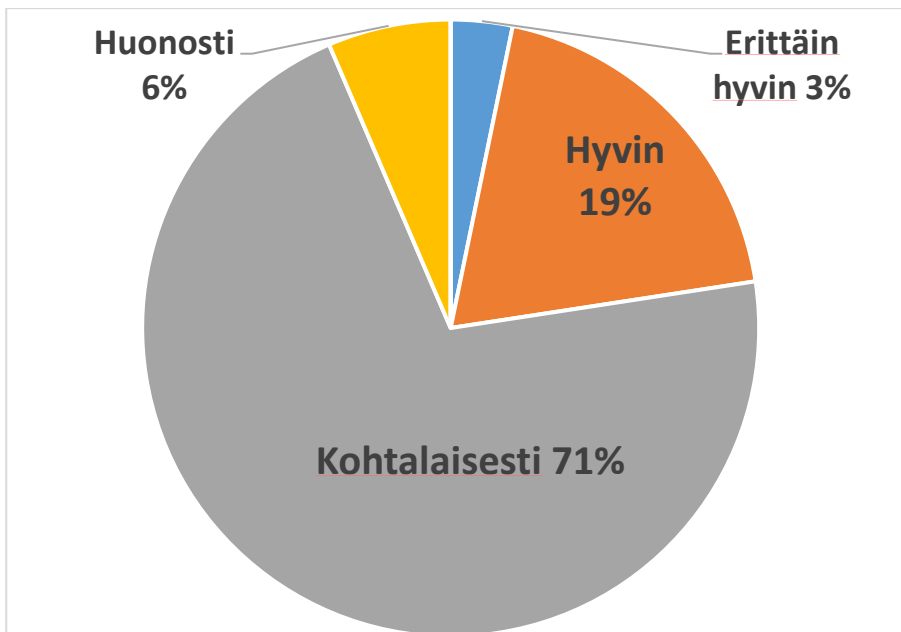
6.7 Kunnan oman toiminnan avoimuus ja kunnan vetovoimaisuus

Kuntien omien yritysten omistajapolitiikkaan on selvästi kiinnitetty huomiota. Kuntayhtiöt eivät kilpaile alueen muiden yritysten kanssa. Kuntien ostolaskudatan julkisuudesta suurin osa vastaajista on epäätöinen. (KUVIO 15.) Ostolaskudatan ei ole pakko olla julkinen, mutta kuntaliitto suosittelee kuntia avaamaan ostolaskudatansa, koska se lisää kuntien toiminnan läpinäkyvyyttä ja demokratiaa (Kuntaliitto, 2016).

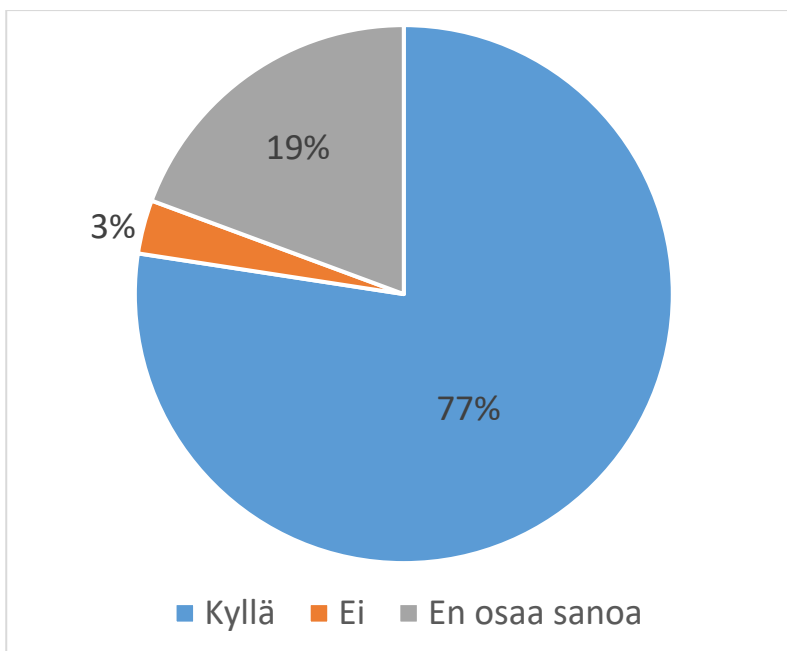
KUVIO 15. Kunnan oman toiminnan avoimuus

Tutkimukseen vastanneet kokevat kuntien onnistuneen pääasiassa kohtalaisesti uusien yritysten saamisessa kuntaan. 6 % vastaajista kokee kunnan onnistuneen huonosti uusien yritysten saamisessa. Kaikkiaan 19 % vastaajista kokee kuntansa onnistuneen hyvin ja pieni osa kokee kuntansa onnistuneen uusien yritysten saamisessa kuntaansa erittäin hyvin. (KUVIO 16.)

KUVIO 16. Kuinka hyvin kuntanne on onnistunut uusien yritysten saamisessa

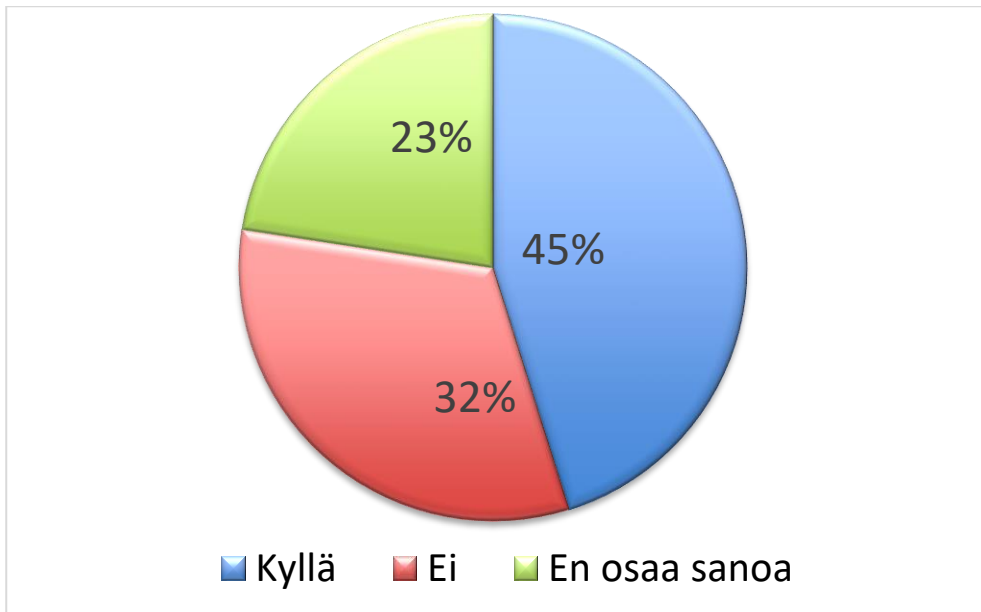
Suurin osa vastaajista uskoo yritysten suositteluvan kuntaa muille yrityksille sijaintikunnaksi. Vain 3 % vastaajista oli sitä mieltä, etteivät yritykset suosittele kuntaa muille yrityksille sijaintikunnaksi. (KUVIO 17.)

KUVIO 17. Suosittelevatko yritykset kuntaanne muille yrityksille sijaintikunnaksi

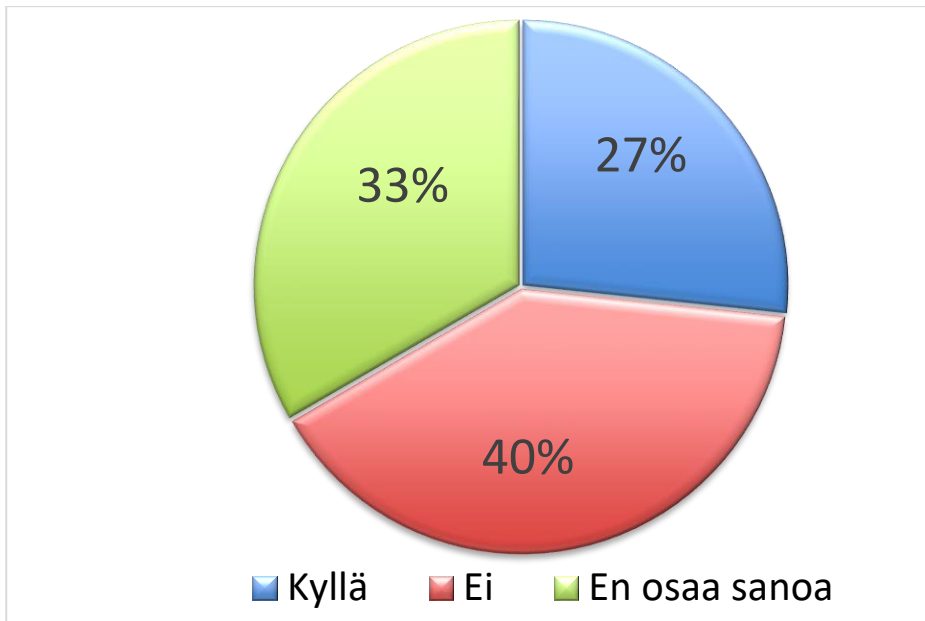
6.8 Koronakriisiin suhtautuminen kunnissa

Enemmistö kunnista on keskustellut yrittäjien kanssa siitä, miten kunnan hankinnoilla voitaisiin auttaa yrityksiä. Huomattava osa vastaajista on kuitenkin sitä mieltä, että yhteistyössä ei ole pohdittu, miten yrityksiä voitaisiin auttaa kunnan erilaisissa hankintatarpeissa. Yllättävän iso osa on myös vastannut, ettei tiedä, onko tällaisia pohdintoja tehty. (KUVIO 18.)

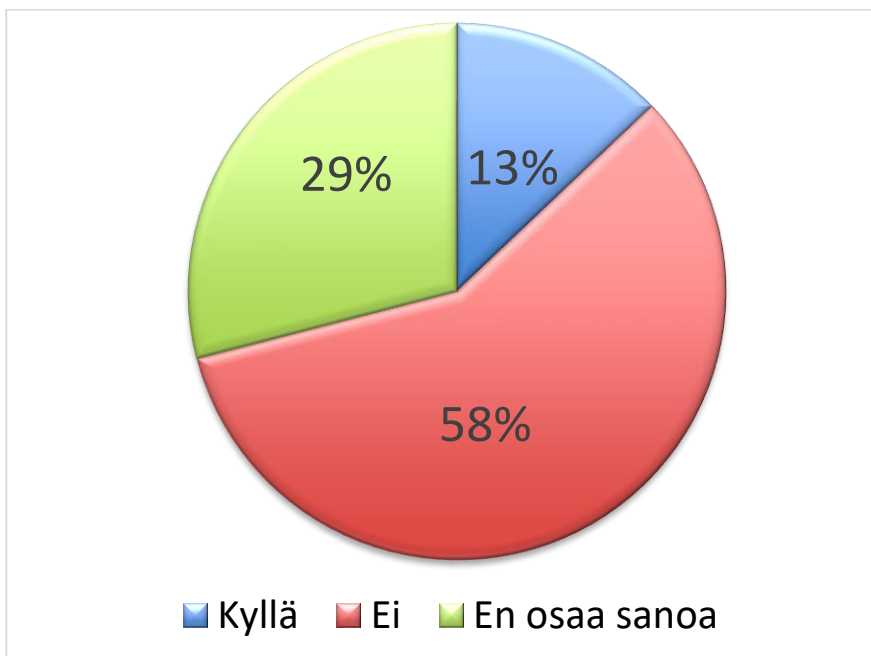
KUVIO 18. Yrittäjät ja kunta ovat yhteistyössä pohtineet, miten kunnan erilaisissa hankintatarpeissa voitaisiin auttaa yrityksiä

Kuntien hankintojen suuntaaminen tai kilpailuttaminen niiden toimijoiden kesken, jotka kärsivät eniten koronakriisistä, on jakanut vastaajien mielipiteet lähes tasan. Kaikkiaan 40 % vastaajista on sitä mieltä, ettei pienhankintoja ole suunnattu tai kilpailutettu niiden yritysten kesken, jotka kärsivät koronasta eniten. Moni on vastannut, ettei tiedä, onko pienhankintoja suunnattu koronakriisistä eniten kärsiville toimijoille. (KUVIO 19.)

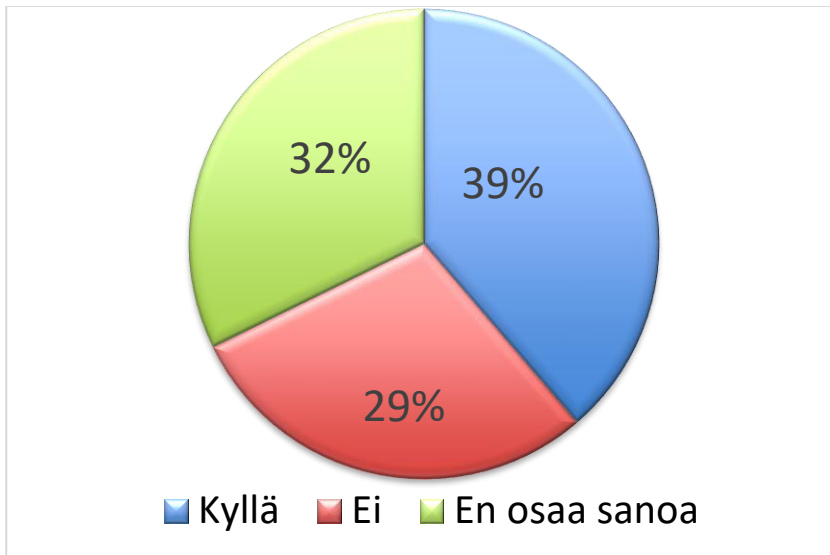
KUVIO 19. Kunta on suunnannut pienhankintoja sellaisille toimijoille tai kilpailuttanut pienhankintoja sellaisten toimijoiden kesken, jotka kärsivät koronakriisistä eniten

Suurin osa kunnista ei ole vastaajien mukaan aikaistanut hankintojaan koronakriisin aikana. Pieni osa vastaajista on vastannut, että hankintoja on kunnassa aikaistettu. Lähes kolmas osa on vastannut, ettei tiedä. (KUVIO 20.)

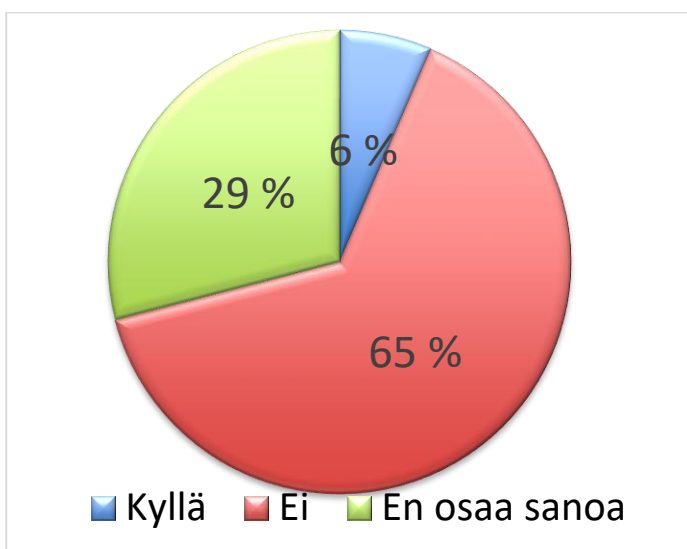
KUVIO 20. Kunta on aikaistanut hankintojaan

Suurin osa vastaajista kokee, että kunnassaan on jatkettu palvelusetelien myöntämistä normaaliin tapaan tai jopa lisätty niiden myöntämistä. Hieman alle kolmannes vastaajista kokee, ettei palvelusetelien myöntämistä ole jatkettu normaaliin tapaan koronakriisin aikana. (KUVIO 21.)

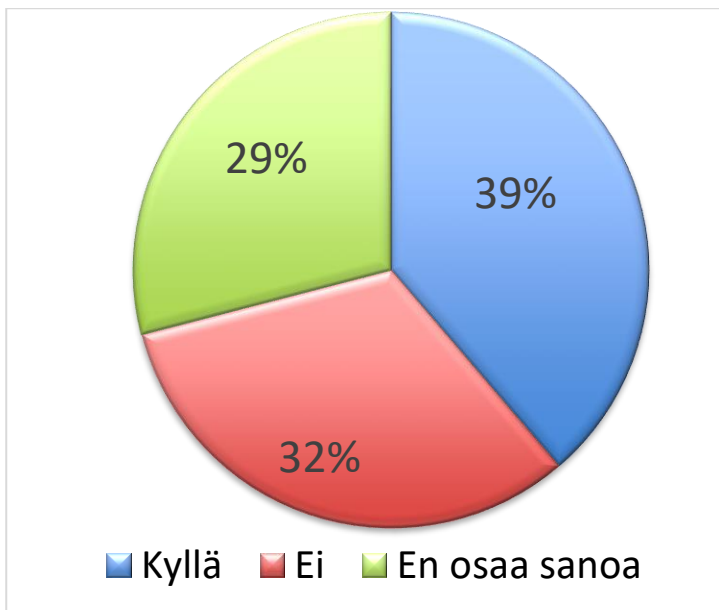
KUVIO 21. Kunta on jatkanut palvelusetelien myöntämistä normaaliin tapaan tai jopa lisännyt sitä

Kun kysytään, onko palvelusetelien myöntämistä jatkettu samoin kuin ennen koronakriisiä, on en tiedä vastausten määrä lähes sama kuin kysyttäessä palvelusetelien myöntämisen jatkamisesta. Yli puolet 65 % vastaajista on sitä mieltä, että kunta ei ole vähentänyt tai keskeyttänyt palvelusetelien myöntämistä. Vastaajista 6 % on kuitenkin kokenut, että palvelusetelien myöntämistä on vähennetty tai niiden jakaminen on keskeytetty. (KUVIO 22.)

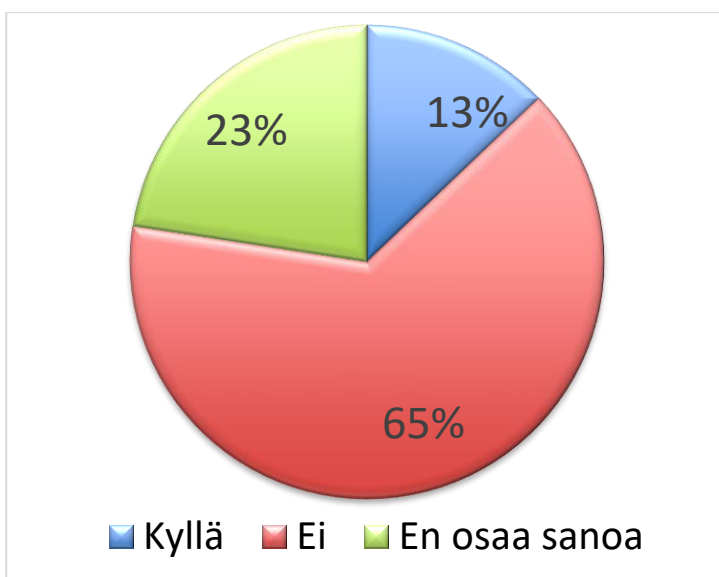
KUVIO 22. Kunta on vähentänyt palvelusetelien myöntämistä tai jopa keskeyttänyt sen

Kuntien palveluostoista koronakriisin aikana kysyttäessä lähes kolmas osa vastaajista ei osaa vastata. 39 % vastaajista kertoo kunnan jatkaneen palveluostojaan normaaliin tapaan tai jopa lisänneen niitä. Lähes sama määrä (32 %) kokee, että palvelu ostoja ei ole jatkettu samaan tapaan kuin ennen koronakriisiä. (KUVIO 23.)

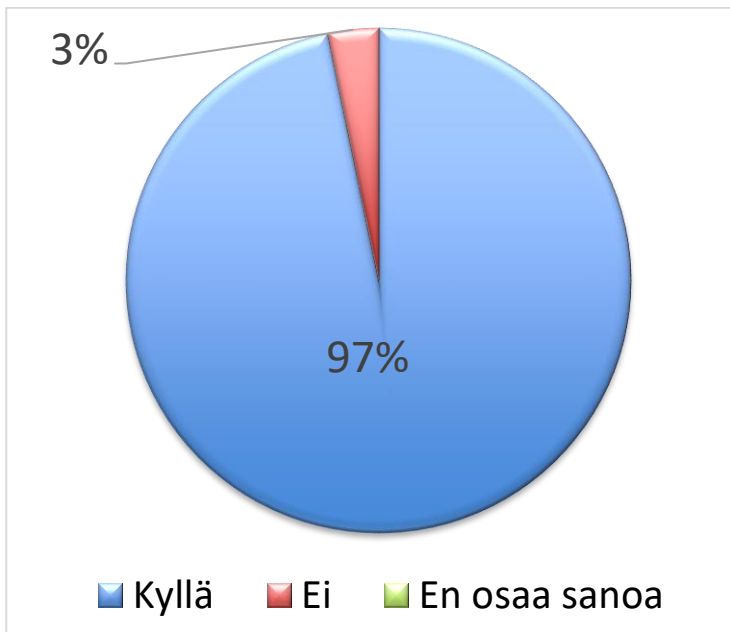
KUVIO 23. Kunta on jatkanut palveluostojaan normaaliin tapaan tai jopa lisännyt sitä

Kun kysymys käännetään toisinpäin, eli onko kunta vähentänyt tai keskeyttänyt palveluostojaan, 65 % vastaa, ettei palveluostoja ole vähennetty. Vain pienen osan mielestä palveluostoja on vähennetty tai palveluostot on keskeytetty. (KUVIO 24.)

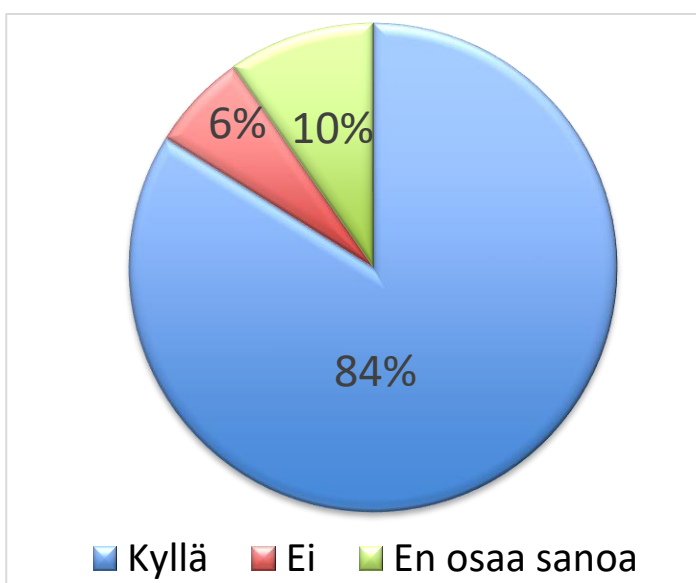
KUVIO 24. Kunta on vähentänyt tai keskeyttänyt palveluostojaan

Lähes kaikkien vastaajien mielestä kunnissa on informoitu alueen yrityksiä ja oltu valmiina käymään keskusteluja järjestelyistä ja niiden aiheuttamista seurauksista. (KUVIO 25.)

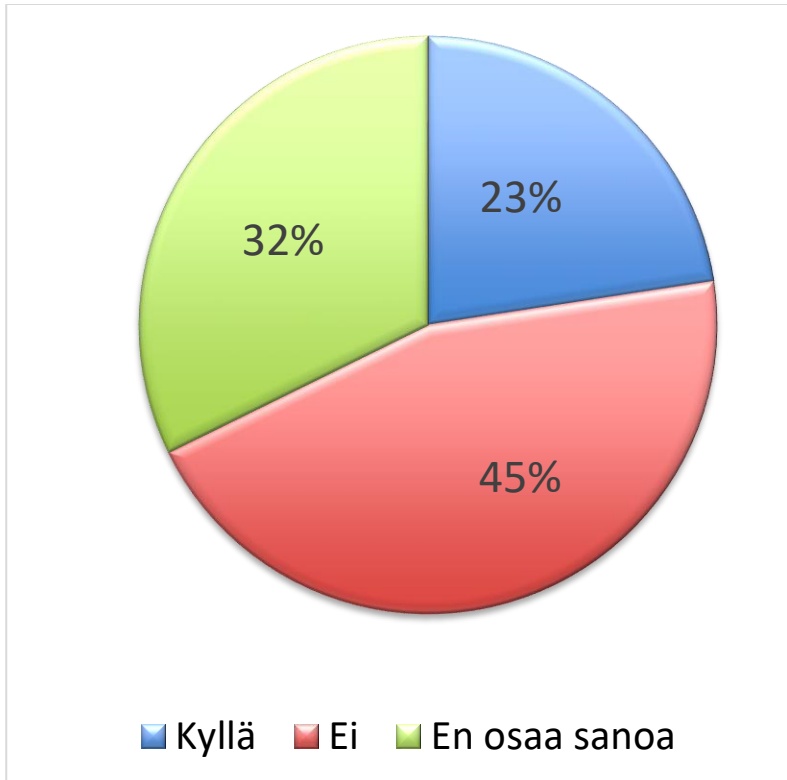
KUVIO 25. Kunta on informoinut yrityksiä koronakriisissä ja ollut valmis käymään keskusteluja järjestelyistä ja niiden aiheuttamista seurauksista

Kunnat ovat antaneet yrityksille maksuaikaa tarvittaessa lisää. Myös muita joustoja on annettu suurimman osan vastaajien mielestä. 6 % vastaajista kokee, ettei maksuaikaa tai muuta joustoa ole kunnissa annettu. (KUVIO 26.)

KUVIO 26. Kunta on antanut maksuaikaa tai muuta joustoa alueensa yrityksille

Hieman alle neljäs osa vastanneista kunnista on aikaistanut maksujen maksupäiviä, jolloin yritykset ovat saaneet tulonsa kotiutettua nopeammin. Suurempi osa 45 % vastaajista on sitä mieltä, ettei maksupäiviä ole aikaistettu. (KUVIO 24.)

KUVIO 27. Kunta on aikaistanut yritykselle suoritettavien maksujen maksupäiviä

7 KESKI-POHJANMAAN KUNTIEN YRITTÄJÄYSTÄVÄLLISYYS

Keski-Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaan Yrittäjien toimialueella on paljon yrityksiä laajasti eri aloilta. Alueelle syntyy vuosittain enemmän uusia yrityksiä kuin niitä lopettaa, mikä on hyvä elinkeinopolitiikan tavoitetta ajatellen. Kunnissa sekä valtion tasolla elinkeinopolitiikalla pyritään säilyttämään työllisyyden taso ja edistämään uusien työpaikkojen syntymistä. Elinkeinopolitiikallaan kunnat pyrkivät kasvattamaan kunnan elinvoimaisuutta ja saamaan kuntaan laadukkaita palveluita. Keski-Pohjanmaan Yrittäjien toimialueen kunnissa on selkeästi pyritty parantamaan elinkeinopolitiikan asemaa viimeisen kahden vuoden aikana. Varsinkin alueen yritysten kannalta päätökset pyritään tekemään ripeämmin ja ottamaan alueen yritykset paremmin huomioon päätöksenteossa.

Hankintapolitiikassaan vastaajien mukaan pienhankinnoissa pk-yritysten huomiointi on parantunut, mutta hankintoja ei jaeta pienempiin osiin, jolloin pk-yritysten olisi helpompi antaa tarjous kilpailutus-tilanteissa. Vastaajien mielestä keskustelua kunnan hankinnoista yritysten kanssa on lisätty tai tilanne pysynyt samanlaisena viimeiset kaksi vuotta. Yrityspalveluihin on selkeästi panostettu. Yrittäjien tietotarpeeseen vastataan yrityspalveluilla ja yrityksiin ollaan entistä paremmin säännöllisesti yhteydessä. Vastaajien mukaan yrityspalveluilla pyritään paremmin edistämään alueen yritysten toiminnan kehittymistä, kun tilannetta pyydettiin miettimään viimeisen kahden vuoden aikana. Tärkeimmäksi yrityspalveluksi vastaajat kokevat aloittavan yrityksen palvelut. Seuraavaksi tärkein on rahoitus- ja investointineuvonta.

Infrastruktuurin toimiessa sekä ihmisten että yritysten toiminta helpompaa. Infrastruktuurin kehittyminen viimeisen kahden vuoden aikana jakoi eniten vastaajien mielipiteitä. Lupahakemusten sujuvuudessa ja ripeydessä koettiin huonontumista, mutta myös merkittävää kehittymistä parempaan. Liikenneyhteydet ja tietoliikenneyhteydet enemmistön mukaan tukevat yritysten toimintaa ja saavutettavuutta, mutta vastauksissa oli myös merkittävää tai jonkin verran huonontumista yhteyksissä. Tilatarpeet ja kaavoitus yritysten kannalta ovat vastaajien mukaan parantuneet tai pysyneet ennallaan.

Kunnat ovat vastaajien mukaan enimmäkseen edistäneet osaavan henkilökunnan saantia yrityksiin, toki huonontumistakin on ollut. Kahden vuoden ajalta mieltiessään vastaajat kokevat, että yrittäjille ja työntekijöille tarjotaan enimmäkseen entistä hieman enemmän mahdollisuuksia oman osaamisen kehittämiseen. Vastaajien mielestä yrittäjäyyskasvatus on kehittynyt jonkin verran, mutta tässäkin on joidenkin mielestä ollut heikentymistä viimeisen kahden vuoden aikana.

Kunnan omat yhtiöt enimmäkseen eivät kilpaile alueen muiden yritysten kanssa. Jonkin verran vastaajien mukaan kilpailua kuitenkin on. Kunnan omistajapolitiikkaan on kiinnitetty selkeästi huomiota ja kuntayhtiöitä on ohjattu välttämään kilpailua oman kunnan alueella toimivien yritysten kanssa. Toisaalta osa vastaajista kokee, ettei omistajapolitiikkaan ole kiinnitetty huomiota. Vain 3 % vastaajista kertoi kuntansa ostolaskudatan olevan julkinen. Enimmäkseen vastaajat eivät tiedäneet on kunnan ostolaskudata avoimesti julkaistu vai ei.

Vastaajista suurin osa koki kuntansa onnistuneen kohtalaisesti uusien yritysten saamisessa. Suurin osa myös uskoi yritysten suosittavan kuntaansa muille yrityksille sijaintikunnaksi. Suositteleeko kuntanne yritykset kuntaanne muille yrityksille sijaintikunnaksi kysymys ei mielestäni ole kovin informatiivinen, sille siihen saadut vastaukset kertovat vain vastaajien tuntuman asiaan. Kysymyksen reliabiliteetti olisi parempi, jos kysymys esitettäisiin yrittäjille itselleen. Jälkeenpäin ajatellen kysymyksen olisi voinut jättää pois kyselystä.

Koronakriisissä kunnissa on selkeästi pyritty auttamaan yrityksiä, vaikkakin paljon on myös päinvastaisia mielipiteitä. Lähes puolessa kunnista on tehty yritysten kanssa yhteistyötä ja pohdittu, miten erilaisissa hankintatarpeissa voitaisiin alueen yrityksiä auttaa. Pienhankintoja on huonosti suunnattu tai kilpailutettu niiden toimijoiden kesken, jotka kärsivät koronakriisistä eniten, mutta onneksi kunnissa on vastaajien mukaan myös tällä tavoin autettu yrityksiä. Suurin osa vastaajista kokee, etteivät kunnat ole aikaistaneet hankintojaan koronakriisin aikana.

Palveluseteleiden myöntämistä on enimmäkseen jatkettu samoin kuin ennen koronakriisiä, joiltakin osin palveluseteleiden myöntämistä on jopa lisätty. Palveluseteleiden myöntämisen normaaliin tapaan jatkaminen auttaa yksityisiä sosiaali- ja terveysalan yritysten pärjäämistä koronakriisin yli. Palveluostoja on sekä jatkettu että ei ole jatkettu normaaliin tapaan koronakriisin aikana. Kuitenkin selkeästi suurin osa vastaajista on vastannut, ettei kunta ole vähentänyt tai keskeyttänyt palveluostojaan.

Koronakriisistä on lähes kaikkien vastaajien mielestä käyty kunnan alueella toimivien yritysten kanssa keskustelua erilaisista järjestelyistä ja niiden seurauksista. Kunnat ovat myös antaneet maksuaikaa tai muuta joustoa alueensa yrityksille ja tällä tavoin auttaneet yrityksiä koronakriisissä. Pieni osa kunnista on vastaajien mukaan aikaistanut yrityksille suoritettavien maksujen maksupäivää, jolloin yritykset saavat nopeammin myyntitulonsa yrityksen käyttöön.

Kuntien päättäjät ja elinkeinotoimijat pitävät kuntiansa yrittäjäystävällisinä ja huomioivat usein yritykset kunnan päätöksenteossa. Yrittäjäystävällisyys on siis enimmäkseen parantunut kunnissa. Koronakriisin aikana kunnissa on tiedostettu yritysten ahdinko ja monissa kunnissa on vastaajien mukaan pyritty auttamaan alueen yrityksiä. Joidenkin vastaajien mukaan kunnat ovat joissakin tapauksissa vähentäneet palvelusetelien myöntämistä ja palveluostojaan. Joissakin kunnissa on joustettu maksuajoissa, niin että yritys on saanut maksuaikaa ja kunta taas maksanut laskunsa jo ennen eräpäivää. Molemmat toimet auttavat yrityksiä talousahdingossa.

Jälkeenpäin ajatellen kyselyn ajankohta oli hieman huono. Vastaajat kertoivat soittaessa, että kyselyitä on tullut paljon, varsinkin koronakriisiin liittyviä. Kysely myös oli melko pitkä ja vaati siksi paljon aikaa. Lyhyempi kysely tai mahdollisuus tallentaa ja jatkaa myöhemmin olisi saattanut lisätä vastausten määrää. Jos kysely toteutetaan uudestaan, kuten käsittääkseni on tarkoitus, kyselyn kysymyksiä olisi hyvä vielä muuttaa, niin että ne sopivat paremmin elinkeinotoimijoille. Nyt kysymykset ovat enemmän kuntien kunnan/ kaupunginjohtajille sopivia. Jos kysely halutaan toistaa, tekisin elinkeinotoimijoille oman kyselyn, jossa poistettaisiin ainakin osittain kuntia koskevat kysymykset, sillä seutukunnalliset elinkeinoyhtiöt eivät ole välttämättä tietoisia kunnan asioista, kuin omalta osaltaan. Esimerkiksi heillä ei välttämättä ole tietoa koulutuksesta ja sitä koskevista päätöksistä. Keski-Pohjanmaan Yrittäjien aluetta ajatellen tulisi kysely tehdä myös ruotsiksi, sillä alueen etelärannikko on vahvasti ruotsinkielinen.

8 YHTEENVETO

Keski-Pohjanmaan Yrittäjien kanssa sovimme tutkimuksesta, joka pohjautui Suomen Yrittäjien yrittäjille suunnattuun tutkimukseen, jossa selvitettiin kuntien yrittäjäystävällisyyttä. Yrittäjäystävällisyyttä tutkittiin yritysten ja yrittäjien kannalta tärkeiden elinkeinopolitiikan osa-alueiden toteutumisen kannalta. Suomen Yrittäjien tutkimuskysymykset muutettiin kuntien päättäjille ja elinkeinotoimijoille sopivaan muotoon. Tutkimuksesta lähetettiin tieto sähköpostilla Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueen kunnan- ja kaupunginjohtajille sekä elinkeinotoimijoille (LIITE 1).

Kyselyyn vastasi 31 henkilöä, ja koska yksi ihminen saattoi vastata useamman kunnan puolesta, yksittäisiä vastauksia saatiin 46. Kuitenkin mahdollisuus vastata useamman kunnan osalta kysymyksiin tarkoittaa, että vastaaja vastasi keskiarvon useamman kunnan tilanteesta.

Teoriaosuudessa käsiteltiin yrittäjyyttä yleisesti sekä Suomessa ja Keski-Pohjanmaan Yrittäjien toimialueella, joka on hieman suurempi kuin Keski-Pohjanmaan maakunta. Yrittäjyyttä on monenlaista, kuten sivutoimista ja kevyt yrittäjyyttä. Suomessa on paljon yksityisiä toiminimiä ja suurin osa uusista työpaikoista syntyy pieniin tai mikroyrityksiin. Suomessa on alettu kannustaa yrittäjyyteen ja sitä tuetaan erilaisilla kannustimilla ja tuilla. Suurten ikäluokkien eläköityessä siirtyy monia yrittäjiä myös eläkkeelle. Päättäjät ovat havahtuneet onneksi tilanteeseen ja yrittävät päätöksillään saada uusia yrittäjiä aloittamaan toimintaa.

Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueella on monia suuria yrityskyliä ja paljon mahdollisuuksia suurenkin yritystoimintaan. Kansainvälisyys ja reitit ulkomaille löytyvät toimialueelta, jossa on 3 suurta satamaa, Kokkola-Pietarsaaren lentokenttä sekä Kalajoen pienlentokenttä. Koko alueella panostetaan yritysten viihtyvyyteen ja yritysten tarpeisiin pyritään vastaamaan.

Teoriaosuuden toisessa osassa kerrotaan elinkeinopolitiikasta ja käsitellään niitä elinkeinopolitiikan alueita, joita tutkimuksessa oli mukana. Elinkeinopolitiikka tähtää työllisyyden tason pysymiseen ja kasvattamiseen, johon päästään uudistamalla ja vahvistamalla yhteiskunnan taloudellista pohjaa sekä luomalla yritysten toimintaympäristö sellaiseksi, että se edistää yritysten syntymistä, kasvua ja kehitystä. Kunnallisella tasolla elinkeinopolitiikalla pyritään parantamaan kuntien elinvoimaisuutta ja saamaan

laadukkaita palveluita kuntaan. Päätösten tekeminen sekä kunnallisella että valtion tasolla vaikuttaa yritysten toimintaan, vaikka päätöksellä ei tuntuisikaan olevan mitään tekemistä yritystoiminnan kanssa. Esimerkiksi koulutukseen liittyvät päätökset vaikuttavat osaavan työvoiman saantiin.

Kolmannessa teoriakappaleessa käsiteltiin koronaviruskriisin vaikutuksia yritysten toimintaan. Koronaviruskriisi on koko maailmaa koskettava talouden ulkopuolinen uhka, jolla on ollut ja tulee olemaan suuret vaikutukset maailman talouteen. Ihmisten liikkuvuutta on rajoitettu ja joidenkin toimialojen toimintaan on tehty valtakunnan tasolla rajoituksia. Nämä toimialakohtaiset rajoitukset heikentävät monien yritysten tilannetta ja aiheuttavat konkursejakin. Lisäksi suuri määrä ihmisiä on irtisanottu tai lomautettu yritysten toiminnan supistuessa tai kokonaan lakatessa. Liikkuvuuden rajoitukset ovat kannustaneet yrittäjiä keksimään uusia tapoja toimia, esimerkiksi verkkokauppatoiminta on lisääntynyt koronakriisin aikana.

Tutkimuksella oli tarkoitus selvittää kuntien päättäjien ja elinkeinotoimijoiden mielipide kuntiensä yrittäjäystävällisyydestä. Kaiken kaikkiaan kunnissa pyritään olemaan yrittäjäystävällisiä ja katsomaan päätöksenteossa asioita myös yrityksen kannalta. Tutkimustuloksissa käytiin läpi vastaukset elinkeinopolitiikan osa-alueilta, jotka ovat tärkeitä yritysten kannalta. Kysymyksissä tilannetta pyydettiin arvioimaan viimeisen kahden vuoden osalta. Tärkeimmiksi osa-alueiksi vastaajat kokevat yrityspalvelut, kuntien päätöksen teon yrityslähtöisyyden ja elinkeinopolitiikan aseman kunnassa.

Vastaajien mukaan tärkeimpiä yrityspalveluita ovat aloittavan yrityksen palvelut, rahoitus ja investointineuvonta sekä koulutukset. Yrityspalvelut saivat parhaimman kokonaisarvosanan (4,3), vastaajilta. Kaikilla kyselyssä olleilla elinkeinopolitiikan osa-alueilla tilanne on vastaajien mukaan parantunut jonkin verran tai huomattavasti. Pieni osa vastaajista koki tilanteen joiltakin osin huonontuneen hieman tai merkittävästi.

Huonoimman arvosanan vastaajat antoivat kuntien hankintapolitiikalle, 3,7. Kuitenkin tämäkin arvosana on hyvä. Kysymyksissä on selkeästi nähtävissä, että tilanne on myös tässä parantunut viimeisen kahden vuoden aikana. Kunnissa on selvästi kiinnitetty huomiota kunnan omien yhtiöiden omistajapolitiikkaan ja kuntayhtiöitä on neuvottu välttämään kilpailua alueen muiden yritysten kanssa. Kaiken kaikkiaan yritysten kannalta tärkeiden elinkeinopolitiikan osa-alueilla on nähtävissä selkeää parantumista viimeisen kahden vuoden aikana.

Koronakriisin aikana kunnissa on pyritty auttamaan kunnassa olevia yrityksiä selviytymään kriisiin yli ja keskustelua alueen yritysten ja kunnan päättäjien kesken on pyritty lisäämään. Vastaajien mukaan kuitenkin pienhankintoja olisi voitu paremmin suunnata sellaisille toimijoille, jotka kärsivät koronkriisistä eniten. Kunnat eivät koronakriisin aikana ole aikaistaneet hankintojaan, mutta yhdessä yritysten kanssa on pyritty pohtimaan, miten kunnan erilaisissa hankintatarpeissa voitaisiin auttaa yrityksiä. Koronakriisin aikana kunnissa on joustettu maksuajoissa ja annettu muutakin joustoa kunnan alueella toimiville yrityksille. Koronakriisin aikana kunnissa on selkeästi pyritty auttamaan alueen yrityksiä selviämään talouskriisistä, mutta vastaajien mukaan enemmänkin olisi voinut joiltain osin tehdä.

LÄHTEET

- Euro ja talous. 2020. Talouden epävarmuus jatkuu, toipumisesta odotetaan epätasaista. Saatavissa: <https://www.eurojatalous.fi/fi/2020/5/helppolukuinen-yhteen veto-talouden-epavarmuus-jatkuu-toipumisesta-odotetaan-epatasaista/>. Viitattu 21.9.2020.
- Haapasalo, T. 2012. Infrastruktuuri on kunnan toiminnan perusta. Elinkeinoelämän keskusliitto. Saatavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=5PhzhEwvBa0>. Viitattu 22.9.2020.
- Hankinnat.fi. 2016a. Mikä on julkinen hankinta. Saatavissa: <https://www.hankinnat.fi/mika-julkinen-hankinta>. Viitattu 28.7.2020.
- Hankinnat.fi. 2016b. Erityisalat. Saatavissa: <https://www.hankinnat.fi/erityisalat>. Viitattu 28.7.2020.
- Hasu, A. 2020. Koronan kolme vaikutusta suomalaisiin yrityksiin. Vainu. Saatavissa: <https://www.vainu.com/fi/blogi/koronan-vaikutukset/>. Viitattu 12.8.2020.
- Huovinen, J. 2020. Kuntien yrityspalvelut. Kuntaliitto. Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/elinvoima-ja-tyollisyys/kuntien-elinkeinopolitiikka/kuntien-yrityspalvelut>. Viitattu 29.7.2020.
- Huovinen, J. 2019. Kuntien elinkeinopolitiikka. Kuntaliitto. Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/elinvoima-ja-tyollisyys/kuntien-elinkeinopolitiikka>. Viitattu 24.7.2020.
- Järkkälä, M. 2020. Keski-Pohjanmaan Yrittäjien toimitusjohtajan henkilökohtainen tiedonanto, keskustelu 10.3.2020.
- Kalajoki. 2020. Kasvun Kalajoki. Saatavissa: <https://kalajoki.fi/tyo-ja-yrittaminen/kasvun-kalajoki/>. Viitattu 3.9.2020.
- Kallama, S. Kevytyrittäjyyden suosia näkyi myös Uusyrityskeskuksissa. Uusyrityskeskus. Saatavissa: <https://www.uusyrityskeskus.fi/tiedotteet/kevytyrittajyyden-suosio-nakyi-myos-uusyrityskeskuksissa/>. Viitattu 30.7.2020.
- Kallama, S. 2020. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2020. Uusyrityskeskus
- Kananen, J. 2008. Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2011. Kvantti. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kangasvieri, H. 2020. Yksityisyrittäjän henkilökohtainen tiedonanto, keskustelu 24.10.2020.
- Kaustisen seutukunta. 2020. Keski-Pohjanmaan tilastoja. Saatavissa: <http://www.kase.fi/tilastot/tilastot-julkinen.php>. Viitattu 29.8.2020.
- Keski-Pohjanmaan Yrittäjät. Keski-Pohjanmaa. Saatavissa <https://www.yrittajat.fi/keski-pohjanmaan-yrittajat>. Viitattu 1.5.2020.

- Kivioja, M. 2020a. Sivutoiminen yrittäjyys. Tekniikan akateemiset. Saatavissa: <https://www.tek.fi/fi/palvelut/yrittajan-palvelut/sivutoiminen-yrittajyys/sivutoiminen-yrittajyys>. Viitattu 1.4.2020.
- Kivioja, M. 2020b. Soviteltua työttömyyspäivärahaa sivutoimiselle yrittäjälle. Tekniikan akateemiset. Saatavissa: <https://www.tek.fi/fi/palvelut/yrittajan-palvelut/sivutoiminen-yrittaja-ja-kevytyrittaja/sivutoiminen-yrittajyys-0>. Viitattu 1.4.2020.
- Kuntaliitto. 2020. Näin yritykset ja kunnat voivat selviytyä koronaviruksesta yhdessä – Kuntaliitolta ja yrittäjäjärjestöltä yhteiset suositukset. <https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2020/nain-yritykset-ja-kunnat-voivat-selviytya-koronakriisista-yhdessa-kuntaliitolta-ja>. Viitattu 22.9.2020.
- Kuntaliitto. 2016. Kunnille ohje ostolaskujen avaamisesta avoimena datana. Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2016/kunnille-ohje-ostolaskujen-avaamisesta-avoimena-datana>. Viitattu 30.11.2020.
- Nivalan teollisuuskylä. 2020. Maailma pienenee - kylä suurenee. Saatavissa: <https://www.nivalanteollisuuskyla.fi/fi/kansainvalista-yritystoimintaa/>. Viitattu 3.9.2020.
- Opetusalan ammattijärjestö. 2020. Kunnan kannattaa investoida koulutukseen- se maksaa itsensä takaisin. Saatavissa: <https://www.oaj.fi/politiikassa/kuntien-koulutuspolitiikka/kunnan-kannattaa-investoida-koulutukseen--se-maksaa-itsensa-takaisin/>. Viitattu 31.7.2020.
- Pietarsaari. 2020. Rannikkokaupunki täynnä elämää- esite. Saatavissa: <https://www.esitteemme.fi/jakobstad-pietarsaari/WebView/>. Viitattu 3.9.2020.
- Port of Kalajoki. 2020. Saatavissa: <http://portofkalajoki.fi/satamainfo/>. Viitattu 27.8.2020.
- Port of Pietarsaari. 2020. Saatavissa: <https://portofpietarsaari.fi/satama/>. Viitattu 3.9.2020.
- Sievi. 2020. Elinkeinopalvelut. Saatavissa: <https://www.sievi.fi/elinkeinopalvelut>. Viitattu 3.9.2020.
- Silvo, A. 2020. Koronavirus sumentaa talouden näkymät. Euro ja talous. Saatavissa: <https://www.eurojatalous.fi/fi/blogit/2020/koronavirus-sumentaa-talouden-nakymat/>. Viitattu 21.9.2020.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2020. Palveluseteli. Saatavissa: <https://stm.fi/palveluseteli>. Viitattu 30.7.2020.
- Suomen teollisuussijoitus. 2020. Laaja kyselytutkimus valottaa koronan vaikutuksia pk-yrityksiin. Saatavissa: https://tesi-reports.studio.crasman.fi/pub/Teollisuussijoitus.fi/Puolivuotiskatsausset/20200420_V%C3%A4liraportti_Koronakriisin+vaikutukset+PK-yrityksiin.pdf. Viitattu 12.8.2020.
- Suomen Yrittäjät. 2001. Kunnan elinkeinopoliittisen ohjelman työkirja. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/tyokirja.pdf>. Viitattu 28.7.2020.
- Suomen Yrittäjät. 2017a. Hankintapolitiikka. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajat/kuntavaalit-2017/a/yrittajyys-kunnan-tarkein-voimavara/hankintapolitiikka-545212>. Viitattu 1.10.2020.
- Suomen Yrittäjät. 2017b. Kuntien infra kuntoon. Saatavissa:

https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/kuntien_infra_kuntoon.pdf. Viitattu 22.9.2020.

Suomen Yrittäjät. 2017c. Koulutus ja osaaminen. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajat/kuntavaalit-2017/a/yrittajyys-kunnan-tarkein-voimavara/koulutus-ja-osaaminen-545202>. Viitattu 31.7.2020.

Suomen Yrittäjät. 2020a. Yli 10 000 yrittäjää vastasi: Kunnille kiitosta infrasta, tehottomuus mättää kuntapäätöksenteossa. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/tiedotteet/628675-yli-10-000-yrittajaa-vas-tasi-kunnille-kiitosta-infrasta-tehottomuus-mattaa>. Viitattu 29.7.2020.

Suomen Yrittäjät. 2020b. Missio, Visio, Arvot. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/tata-suomen-yrittajat/missio-visio-arvot-317080>. Viitattu 16.3.2020.

Suomen Yrittäjät. 2020c. Yritysvaikutusten arviointi. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajat/kunnat-ja-yrittajyys/a/kunta/yritysvaikutusten-arviointi-554053>. Viitattu 29.7.2020.

Suomen Yrittäjät. 2020d. Tätä on Suomen Yrittäjät. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/tata-suomen-yrittajat-316180>. Viitattu 16.3.2020.

Suomen Yrittäjät. 2020e. Yrittäjien kuntabarometri. Saatavissa: https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/yrittajien_kuntabarometri_tiedotustilaisuus_9_6_2020.pdf. Viitattu 2.11.2020.

TE-palvelut. 2020. Yrittäjä ja työttömyysturva. Saatavissa: https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakilalle/jos_jaat_tyottomaksi/tyottomyysturva/yrittaja_tyottomyysturva/index.html#P-taisivutoiminen-yrittjyys. Viitattu 1.4.2020.

Tilastokeskus. 2018a. Yritysten jalostusarvosta 62 prosenttia henkilöstökuluihin 2018. Saatavissa: https://www.tilastokeskus.fi/til/yrti/2018/yrti_2018_2019-12-19_tie_001_fi.html. Viitattu 20.3.2020.

Tilastokeskus. 2018b. Yritykset. Yritykset 2018. Saatavissa: https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_yritykset.html. Viitattu 20.3.2020.

Tilastokeskus. 2020. Talouden tilannekuva. Saatavissa: <http://www.stat.fi/ajk/koronavirus/koronavirus-ajankohtaista-tilastotietoa/miten-vaikutukset-nakyvat-tilastoissa/talouden-tilannekuva>. Viitattu 21.9.2020.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2020a. Toimintaohjeita yrityksille koronavirustilanteessa. Saatavissa: <https://tem.fi/koronavirus/toimintaohjeita-yrityksille>. Viitattu 17.8.2020.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2020b. Yrityspalvelut. Saatavissa: <https://tem.fi/yrityspalvelut>. Viitattu 29.7.2020.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2020c. Elinkeinopolitiikka tähtää kestäväan talouskasvuun. Työ- ja elinkeinoministeriö. Saatavissa: <https://tem.fi/elinkeinopolitiikka>. Viitattu 24.7.2020.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2020d. Keski-Pohjanmaa alueprofiili. Saatavissa: <https://tem.fi/documents/1410877/6463080/Keski-Pohjanmaa.pdf/700fd87b-5002-4724-8163-1aef3b5c1638/Keski-Pohjanmaa.pdf>. Viitattu 27.8.2020.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2018. Uusia työpaikkoja syntyi viime vuonna yli 260 000 - työllisyys kasvoi 25 000:lla. Saatavissa: <https://tem.fi/-/uusia-tyopaikkoja-syntyi-viime-vuonna-yli-260-000-tyollisyys-kasvoi-25-000-lla>. Viitattu 27.10.2020.

Ukkopro. 2020. Miten koronavirus vaikuttaa yrityksiin? Saatavissa: <https://www.ukkopro.fi/miten-koronavirus-vaikuttaa-yrityksiin/>. Viitattu 24.7.2020.

Uusyrittäjäkeskus. 2020a. Elinkeinoelämän tuki uudelle yrittäjyydelle auttaa Suomea pääsemään jaloilleen koronakriisistä. Saatavissa: <https://www.uusyrittajakeskus.fi/tiedotteet/elinkeinoelaman-tuki-uudelle-yrittajyydelle-auttaa-suomea/>. Viitattu 30.7.2020.

Uusyrittäjäkeskus. 2020b. Mitä yrittäminen on? Saatavissa: <https://www.uusyrittajakeskus.fi/yrityksen-perustaminen/mita-yrittaminen-on/>. Viitattu 21.7.2020.

Valtion hankintakäsikirja. Osa II Pienhankinnat. 2017. Saatavissa: https://vm.fi/documents/10623/2291459/K%C3%A4sikirja+Osa+II+pienhankinta+20170322_final.pdf/f09f38bf-a34a-4462-8fe9-8f0b908176f6. Viitattu 29.7.2020.

Ylivieskan kehityspalvelut. 2020. Tuo yrityksesi Ylivieskaan. Saatavissa: <https://ytek.fi/palvelut/tuo-yrityksesi-ylivieskaan/>. Viitattu 3.9.2020.

Yrityksen perustaminen.net. Kevyt yrittäjyys. Saatavissa: <https://yrityksen-perustaminen.net/kevytyrittajyys/>. Viitattu 20.5.2020.

Arvoisa kunnan/kaupungin päättäjä, kunnan-/kaupunginjohtaja tai elinkeinotoimija

Elämme erikoista aikaa, ja eritoten siksikin yhteistyössä tehdyt toimet alueemme hyväksi ovat nyt tarpeellisia. Tiedämme että me kaikki olemme nyt paljon vartioina, ja päätöksemme tulevat vaikuttamaan myös alueemme yritysten selviämiseen koronan vaikutusten yli. Suomen Yrittäjät toteutti kuntien yrittäjille kyselyn kunnan ja yrittäjien yhteistyöstä. Me haluamme kysyä myös kunnan/kaupungin päättäjiltä ja elinkeinotoimijoilta yhteistyöstä. Saatte käyttöönnne tulokset niiden valmistuttua. Edelliseen viihten Keski-Pohjanmaan Yrittäjät on yhdessä Centria Ammattikorkeakoulun tradenomiopiskelijan Minna Tervalan kanssa laatinut kyselyn koskien kuntien ja yritysten yhteistyötä. Kysely on osa pinnäytetyötä.

Kyselyyn vastaaminen kestää noin 10 minuuttia. Kyselyyn pääsee vastaamaan painamalla alla olevaa linkkiä, jos linkki ei aukene pyydämme kopiaimaan sen internet-selaimen osoiteriville. Kysely palautuu painamalla "lähetä" käyttöömme. Vastauksianne käsitellään luottamuksellisesti. Kyselyn tuloksista tehdään yhteenveto, joka julkaistaan syksyllä. Tämä kysely on tärkeä.

Toivomme, että vastaatte kyselyyn pikaisesti, kuitenkin viimeistään 31.5 mennessä. Tutkimukseen liittyviin kysymyksiin vastaa Mervi Järkkälä, p. 0500 561 145 - **Kiitämme jo etukäteen arvokkaista vastauksista! Ja voimaa tärkeään työhönne - pysytään terveinä!**

Linkki kyselyyn

Ystävällisesti,

Mervi Järkkälä,

toimitusjohtaja

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Ristirannankatu 1, 67100 KOKKOLA

p. 06-83 15292, gsm. +358500 561 145

mervi.jarkkala@yrittajat.fi

www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

- YHTEISTYÖ ON VOIMAA -

YRITTÄJIEN
OMA JÄRJESTÖ

Kuntakysely

Minkä kunnan kunnan-/ kaupunginjohtaja tai elinkeinotoimija olet

- Alavieska
- Haapajärvi
- Halsua
- Kalajoki
- Kannus
- Kaustinen
- Kokkola
- Kruunupyy
- Lestijärvi
- Luoto
- Nivala
- Pedersöre
- Perho
- Pietarsaari
- Reisjärvi
- Sievi
- Toholampi
- Veteli
- Ylivieska

ELINKEINOPOLITIIKAN ASEMA KUNNASSA

Elinkeinopolitiikalla voidaan vahvistaa alueen kilpailukykyä ja elinvoimaisuutta sekä vahvistaa yritysten mahdollisuuksia aloittaa, kasvaa ja kehittyä. Samalla luodaan uusia työpaikkoja. Kunnan elinkeinopolitiikalla vaikutetaan yritysten fyysiseen ympäristöön, osaamiseen, palveluihin, tuotantopanosten saatavuuteen sekä toimintaan liittyviin säädöksiin ja päätöksentekokäytäntöihin.

Valitse kolme tärkeintä kuntasi elinkeinopolitiikan osa-aluetta yritysystävällistä kuntaa ajatellen

Elinkeinopolitiikan asema kunnassa

Infrastrukturi

Koulutus ja osaaminen

Kunnan hankintapolitiikka

Kunnan päätöksenteon yrityslähtöisyys

Yrityspalvelut

Arviointiasteikko:

-2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan

-1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan

0 = Pysynyt ennallaan

1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan

2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

Arvioi seuraavien väittämien kehittymistä kunnassasi viimeisen kahden vuoden aikana

-2 -1 0 1 2 en osaa sanoa

Elinkeinopolitiikka on kunnassanne
tärkeässä osassa

Kuntanne tiedottaa alueenne yrityksiä
koskevista tavoitteista, suunnitelmista,
toimista ja päätöksistä

Kuntanne on vetovoimainen yritys- ja
asuinpaikka

Kuntanne viranhaltijat ja luottamus-
henkilöt arvostavat yrittäjyyttä

Minkä kokonaisarvosanan antaisit elinkeinopolitiikan asemalle kunnassasi?

1 2 3 4 5 en osaa sanoa

KUNNAN PÄÄTÖKSENTEON YRITYSLÄHTÖISYYS

Päätöksiä tehdessä tulisi huomioida niiden vaikutus myös alueen yrityksiin, katsoa asiaa yrityksen näkökulmasta. Tarkoitus ei ole tehdä päätöksiä yritysten ehdoilla. Yrityslähtöinen päätöksenteko on avointa, tasapuolista ja tarpeeksi tehokasta.

Arviointiasteikko:

- 2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan
- 1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan
- 0 = Pysynyt ennallaan
- 1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan
- 2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

Arvioi seuraavien väittämien kehittymistä kunnassasi viimeisen kahden vuoden aikana

-2 -1 0 1 2 en osaa sanoa

Päätösten valmisteluvaiheessa otetaan huomioon alueenne yritykset

Kunnan päätösten tekeminen on avointa

Ajatellessa alueella toimivia yrityksiä, pyritkö tekemään päätökset heidän kannaltaan tehokkaasti

Minkä kokonaisarvosanan antaisit kuntasi päätöksenteon yrityslähtöisyydelle?

1 2 3 4 5 en osaa sanoa

KUNNAN HANKINTAPOLITIIKKA

Hankintalain kansalliset kynnyksarvot alittavia hankintoja kutsutaan pienhankinnoiksi. Pienhankintaa suunniteltaessa tulee muistaa periaatteet avoimuudesta ja tasapuolisesta kohtelusta. Käytännössä pienhankinnat tulisi kilpailuttaa kuntanne (=hankintayksikkö) omien ohjeiden, toimintasääntöjen ja määräysten mukaisesti.

Arviointiasteikko:

- 2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan
- 1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan
- 0 = Pysynyt ennallaan
- 1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan
- 2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

Arvioi seuraavien väittämien kehittymistä kunnassasi viimeisen kahden vuoden aikana

-2 -1 0 1 2 en osaa sanoa

Kuntasi jakaa hankinnat pk-yritysten
kannalta sopiviin osiin

Kuntasi tiedottaa alueella toimivia yrityksiä
hankinnoista ja kutsuu yrityksiä
keskustelemaan tulevista hankinnoistanne

Pienhankinnat on järjestetty niin, että
pk-yritykset huomioidaan

Minkä kokonaisarvosanan antaisit kuntasi hankintapolitiikalle?

1 2 3 4 5 en osaa sanoa

YRITYSPALVELUT

Yrityspalveluilla on tarkoitus auttaa yrityksiä niiden elinkaaren kaikissa vaiheissa. Yrityspalvelut kunta voi järjestää itse tai omistamiensa organisaatioiden välityksellä. Neuvonnan ja ohjauksen lisäksi voidaan järjestää toimitiloja, verkostoitumismahdollisuuksia, koulutuksia, sekä yritysmentori ja -kummitoimintaa.

Järjestääkö kuntasi yrityspalveluita

Kyllä

Ei

Miten yrityspalvelut on järjestetty

Kunnan elinkeinotoimen kautta

Elinkeino- ja kehitysyhtiön kautta

Muun, minkä?

En osaa sanoa

Valitse kolme käytetyintä yrityspalveluanne

Aloittavan yrittäjän palvelut

Kansainvälistymispalvelut

Koulutukset

Omistajanvaihdospalvelut

Rahoitus- ja investointineuvonta

Uusien teknologioiden tai energiaratkaisujen käyttöönoton edistäminen

Verkostoituminen

Yrittäjien digivalmiuksien kehittäminen

Yrityksen tilaratkaisut

Yritysmentori- tai kummitoiminta

En osaa sanoa

Arviointiasteikko:

-2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan

-1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan

0 = Pysynyt ennallaan

1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan

2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

Arvioi seuraavien väittämien kehittymistä kunnassasi viimeisen kahden vuoden aikana

-1 -2 0 1 2 En osaa sanoa

Yrityspalveluilla tuetaan alueella toimivien erilaisten yritysten toiminnan kehittämistä

Yrityspalvelunne vastaavat alueen yrittäjien tieto tarpeeseen

Yrityspalveluistanne ollaan säännöllisesti yhteydessä alueen yrityksiin

Minkä kokonaisarvosanan antaisit kuntanne yrityspalveluille

1 2 3 4 5 En osaa sanoa

INFRASTRUKTUURI

Tässä osiossa pyydämme teitä miettimään erityisesti teknistä infrastruktuuria, johon kuuluu vesi-huolto, jätehuolto, tietoliikenneverkot, tieverkosto, kaavoitus ja tilaratkaisut.

Arviointiasteikko:

- 2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan
- 1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan
- 0 = Pysynyt ennallaan
- 1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan
- 2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

Arvioi seuraavien väittämien kehittymistä kunnassasi viimeisen kahden vuoden aikana

-2 -1 0 1 2 En osaa sanoa

Kuntasi kaavoituksessa on huomioitu yritysten tarpeet

Kunnassasi edistetään yritysten mahdollisia tilatarpeita

Kuntasi liikenneyhteydet tukevat yritysten toimintaa ja saavutettavuutta

Tietoliikenneyhteydet tukevat yritysten toimintaa ja saavutettavuutta

Kuntasi lupahakemusten käsittely on sujuvaa ja ripeää

Minkä kokonaisarvosanan antaisit kuntasi infrastruktuurille

1 2 3 4 5 En osaa sanoa

Kun mietit kuntasi elinkeinopolitiikkaa kokonaisuutena, johon sisältyy infrastruktuuri, koulutus ja osaaminen, yrityspalvelut, päätöksenteon yrityslähtöisyys sekä hankintapolitiikka, minkä arvostuksen antaisit kuntasi elinkeinopolitiikalle.

Minkä kokonaisarvosanan antaisit kuntasi elinkeinopolitiikalle?

1 2 3 4 5 En osaa sanoa

Arvio kuinka hyvin kuntasi on onnistunut uusien yritysten saamisessa kuntaanne

5 Erittäin hyvin

4 Hyvin

3 Kohtalaisesti

2 Huonosti

1 Erittäin huonosti

En osaa sanoa

Uskotteko yritysten suosittavan kuntaasi/ kaupunkiasi muille yrityksille sijaintikunnaksi

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

KUNNAN OMAN TOIMINNAN AVOIMUUS JA MARKKINOILLE MENO

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

Kilpailevatko kunnan omat yhtiöt alueenne muun yritystoiminnan kanssa

Onko kunnan omistajapolitiikkaan kiinnitetty huomiota

Onko kuntayhtiötä omistajaohjattu olemaan harjoittamatta oman kunnan yritysten kanssa markkinoilla kilpailevaa elinkeinotoimintaa?

Onko kunnan ostolaskudata julkaistu avoimesti

TYÖTERVEYSHUOLTO

Tarjoatte alueella toimivien yritysten yrittäjille ja työntekijöille työterveyshuoltoa

Kunnalliselta työterveysyksiköltä tai yhtiöltä

Yksityiseltä terveystalvikukselta, jonka kunta on kilpailuttanut

En osaa sanoa

Muulla tavalla, miten?

KUNTALIITOKSET

Onko kuntasi aikeissa liittyä yhteen naapurikunnan kanssa?

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

Koronaviruksen takia monilla yrityksillä on vaikeuksia, kun asiakasmäärät ovat vähentyneet. Seuraavissa kysymyksissä pyydämme miettimään nykyistä tilannetta vastatessa.

KUNTA YRITYKSEN ASIAKKAANA

Kyllä Ei En osaa sanoa

Yrittäjät ja kunta ovat yhteistyössä pohtineet, miten kunnan erilaisissa hankintatarpeissa voitaisiin auttaa yrityksiä

Kunta on suunnannut pienhankintoja sellaisille toimijoille tai kilpailuttanut pienhankintoja sellaisten toimijoiden kesken, jotka kärsivät koronakriisistä eniten

Kunta on aikaistanut hankintojaan

Avoin palaute

KUNTA PALVELUIDEN JÄRJESTÄJÄNÄ JA YRITYS PALVELUIDEN TUOTTAJANA

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

Kunta on informoinut yrityksiä koronakriisissä ja ollut valmis käymään keskusteluja järjestelyistä ja niiden aiheuttamista seurauksista

Kunta on antanut maksuaikaa tai muuta joustoa alueensa yrityksille

Kunta on jatkanut (jopa lisännyt) palveluostojaan normaaliin tapaan

Kunta on jatkanut (jopa lisännyt) palveluseteleiden myöntämistä normaaliin tapaan

Kunta on vähentänyt tai keskeyttänyt palveluostojaan

Kunta on vähentänyt tai keskeyttänyt palveluseteleiden myöntämistä

Kunta on aikaistanut yrityksille suoritettavien maksujen maksupäiviä

Avoin palaute